

Slovenski št. 9 čebelar

letnik CXVII – september 2015

ISSN 0350-4697

**Razpis
rednih volitev
v organe ČZS**

Medoviti in zdravilni žajbelj

Ostanki akaricidov in cvetni prah

Kako varovati čebelnjake pred napadi medvedov?

KUHALNIK VOŠČIN PARNI

- izoliran, kar zmanjša toplotne izgube in skrajša čas topljenja voščin
- v notranjo košaro se lahko vloži ca.30 satov.

Honeytherm - sistem za topljenje in fino čiščenje medu. S tem postopkom zmanjšamo medu vsebnost vode do 1%.

VELIKA PONUDBA MODELOV ZA VILVANJE SVEČ

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

Posode za shranjevanje medu s hermetičnim tesnjenjem:

- različnih velikosti
 - nerjaveča odtočna pipa zelo lepo odreže med
 - dno varjeno brez notranjih robov.
- Art. 2015**
AKCIJSKA CENA: 100,44 EUR, z 20%
REDNA CENA: 108,00 EUR z 20%
- Art. 2115**
AKCIJSKA CENA: 106,95 EUR, z 20%
REDNA CENA: 115,00 EUR z 20%
- Art. 2213**
AKCIJSKA CENA: 148,80 EUR, z 20%
REDNA CENA: 160,00 EUR z 20%

Z nerjavečo MEŠALNO PALICO lahko mešate sladkorno raztopino kar v točilu za med. Ustreza za premer sode 52 cm.

Hlapičnik za mravljično kislino Nassenheider profi

NOVO

- za nakladne in AŽ panje
- pri AŽ panjih se vstavi v izpraznjeno medišče
- posodica za 290 ml tekočine, kar je dovolj tudi za zdravljenje največjih panjev brez ponovne polnitve
- hlapičnik lahko s kislino vamo napolnite že doma
- vodoraven steni leži znotraj pladnja in tako ščiti zalego pred koncentriranimi hlapci mravljične kisline in tekočino.

Hlapičnik za mravljično kislino Nassenheider classic za približno na satnik in za vse tipe panjev.

POLNILNA NAPRAVA ZA MED S KROŽNO MIZO MINI FI 65

- možnost polnjenja vseh količin od 5 g do 34 g
- vseh kozarcev ne glede na velikost in obliko
- natančnost polnjenja: +/- 2 g.

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

UVODNIK

Drage čebelarke in cenjeni čebelarji!

Ob odkritju spominske plošče Petru Pavlu Glavarju bi rad opozoril na nekatere dogodke v njegovem življenju, ki so ga osebno zaznamovali in ki

ga prikazujejo kot človeka močne volje in trdnih moralnih načel (nagovor ob odkritju spominske plošče Petru Pavlu Glavarju, 9. maja 2015, na Lanšpežu, op. ur.). Seveda se spodobi, da počastimo spomin nanj zaradi vsega, kar je dosegel in pomembnega naredil za naš narod in čebelarstvo, še bolj pa je ohranjanje spomina na posameznike, ki jim lahko pripišemo te časti vredne lastnosti, pomembno za nas, ki živimo v času, ki ni posebej naklonjen razmišljanju. Mogoče nas v teh časih zgledi iz preteklosti, iz časov, ki so bili za slovenski narod še težji, kot so zdaj, lahko navdahnejo z upanjem in nam dajo moči za iskanje poti v boljšo prihodnost.

Prvi dogodek v življenju Petra Pavla Glavarja, ki je pomembno zaznamoval njegovo celotno življenjsko pot, sovpada z njegovim rojstvom. Kot nezakonskemu otroku Jerneja Glovarja, ki je bil sicer kot njegov oče naveden v rojstnem listu, čeprav to ni bil, in njegove ljubice Marije, mu je bilo v zibko položeno breme, s katerim se je spopadal tako rekoč vse življenje. Najusodnejše je to vplivalo na začetek njegovega poklicnega življenja, kajti kot nezakonski otrok ni mogel prejeti mašniškega posvečenja brez papeževega spregleda, čeprav je na univerzi v Gradcu z odliko opravil magistrirje iz filozofije in teologije. Pozneje se je izkazalo, da je njegov nezakonski status pomembna ovira tudi za pridobivanje finančnih sredstev iz cerkvenih virov. V tej stiski je mladi Glavar navezal stik z domnevnim (po vsej verjetnosti tudi pravim) očetom, vitezom malteškega reda, baronom Petrom Jakobom Testaferrato, sprva župnikom v Komendi, pozneje pa papeževim guvernerjem v Ascoliju, ter skušal od njega dobiti ustrezna priporočila in priznanja, na podlagi katerih bi mu papež podelil pravice, ki so za otroke, rojene v zakonski skupnosti, samoumevne. Dandanes je to nesprejemljivo breme, ki so ga brez kakr-

Fotografija na naslovnici: V jeseni čebele iščejo pašo tudi na zrelem sadju. Zmagovalna fotografija z mednarodnega natečaja čebelarke fotografije Čebelarke zveze Slovenije 2014.

Foto: Urša Krvina, Slovenija

UVODNIK

Prof. dr. Peter Dovč: 277

OBVESTILA ČZS 279

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Nataša Lilek: Ostanke akaricidov in cvetni prah 282

Tanja Magdič: Po kakšni ceni prodajati čebelje pridelke? 284

Tanja Magdič: Čebelji pridelki in izstavitve računa 286

Franc Šivic: Novice iz sveta 288

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Vlado Augustin: Težave z medvedi 289

Branko Obranovič: Zaščita čebelnjaka pred medvedom 290

Rok Černe in Miran Bartol: Kako varovati čebelnjake pred napadi medvedov? 291

DELO ČEBELARJA

Mag. Marko Hrastelj: Mesečna opravila v septembru 294

ZDRAVJE ČEBEL

Mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za september 295

ZGODOVINA ČEBELARSTVA

Franc Šivic: Kako je nastala naša čebelarška himna? – V spomin Slavku Avseniku 296

ČEBELJE PAŠE

Jožica Golob-Klančič: Medoviti in zdravilni zajbelj 297

APITERAPIJA

298

DOGODKI IN OBVESTILA

300

OBVESTILA ČZS

303

MALI OGLASI

311

V SPOMIN

316

INDEX

EDITORIAL

Prof. Peter Dovč, PhD: 277

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING

ASSOCIATION OF SLOVENIA 279

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Nataša Lilek: Residues of Acaricides and Pollen 282

Tanja Magdič: At What Price to Sell Bee Products? 284

Tanja Magdič: Bee Products and Billing 286

Franc Šivic: World News 288

PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE

Vlado Augustin: Problems with Bears 289

Branko Obranovič: Protection of Bee Houses Against Bears 290

Rok Černe and Miran Bartol: How to Protect Bee Houses From Bear Attacks? 291

BEEKEEPER'S WORK

Marko Hrastelj, MSc: Monthly Tasks in September 294

BEE'S HEALTH

Ivo Planinc, MSc, DVM: Veterinary Advice for September 295

HISTORY OF BEEKEEPING

Franc Šivic: How was our Beekeeping Anthem Made? – In Memory of Slavko Avsenik 296

HONEYBEE FORAGE

Jožica Golob-Klančič: Nectariferous and Healing Sage 297

APITHERAPY

298

NEWS AND EVENTS

300

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING

ASSOCIATION OF SLOVENIA 303

SMALL ADS

311

IN MEMORIAM

316

šne koli lastne krivde nosili številni otroci. To nepravičnost je občutil tudi Glavar, ki se je z vsemi sredstvi srčno boril za svojo pravico, še posebej, ker kot odrasel mož ni iskal le svojih osebnih koristi, temveč predvsem možnost za pomoč vsem pomoči potrebnim. S tem je številnim omogočil boljše življenje. Iz pisem med Glavarjem in Testaferrato razberemo, da sta pogosto komunicirala v ostrem tonu, nenavadnem za odnos med očetom in sinom, pogosto je v vsebini pisem opaziti pogajalsko logiko, celo izsiljevanja in grožnje. Gotovo je ta odnos Glavarja oblikoval kot osebnost in mu dal moči, da se je postavil za svoja stališča, še posebej takrat, kadar je vedel, da gre za pošteno stvar. Hkrati pa se je zavedal, da ostrina in trda pogajanja niso primerni v odnosu do šibkejših. To je dokazal s svojo dobrodelno dejavnostjo, prostovoljnim pedagoškim delom in z nasveti za tehnološki napredek, gospodarnejše čebelarjenje in kmetovanje na sploh, s čimer naj bi ljudem omogočil boljše življenje. Za izboljšanje gmotnega stanja malega človeka je opravil kmetijske poskuse, organiziral akcije za razvoj kmetijstva, gradil ceste in učil čebelarje, kako povečati donosnost čebelarjenja. Pomemben prispevek k razvoju šolstva je bila zgraditev šole v Komendi leta 1750, njegovo karitativno delo pa je doseglo vrhunec z ureditvijo Glavarjevega špítala leta 1804 v Komendi.

Verjetno sta kot rezultat dobre izobrazbe in želje po znanju zanj značilna temeljitost in doslednost. Ti njegovi lastnosti morda še najlaže prepoznamo na podlagi njegovih pisnih del. Za razmislek o problemih si je vzel potreben čas ter poiskal argumente in rešitve, ki so pogosto visoko presegle pričakovanja tistih, ki so ga prosili za njegovo mnenje. Tak primer je njegovo mnenje o predlogih za izboljšanje čebelarstva v c. kr. dednih deželah iz leta 1768, za katerega ga je prosila ljubljanska kmetijska družba. Glavarjev odgovor je po tehtnosti in argumentiranosti pomembno prispeval k čebelarskemu slovstvu, poleg tega pa gre tudi za tehten pregled stanja v čebelarstvu na Kranjskem in vsebuje ukrepe, ki bi bili potrebni za napredek te kmetijske panoge. Tehtnost odgovora je zelo verjetno vplivala tudi na odločitev o nastavitvi Glavarjevega rojaka Antona Janše za prvega čebelarskega učitelja na Dunaju. Podobno je na vprašanje o Humlovih opažanjih, češ da troti matico oprashijo zunaj panja, Glavar leta 1771 dodal tudi svoja opažanja o tem ter se zavzel za objavo Humlovega dela. To se je zgodilo leta 1773 v glasilu Gornjeluziške čebelarske družbe, že leto prej pa je ta družba Glavarja ime-

novala za svojega častnega člana. Oba odgovora Kmetijski družbi sta bila v rokopisu napisana v nemškem jeziku. Ker je šlo Glavarju predvsem za napredek čebelarstva med slovenskimi rojaki, je že leta 1768 začel pripravljati rokopis čebelarskega učbenika v slovenskem jeziku. Ker je vedel, da Kmetijska družba tisku njegove knjige v slovenskem jeziku ni naklonjena, je delo povezal s prevodom Janševe razprave o rojenju čebel, ki je veljala za temelj čebelarjenja v monarhiji. Po vsej verjetnosti se je za združitev prevoda in svojega nastajajočega učbenika o čebelarstvu odločil zato, ker si je na ta način zagotovil argument za pisanje v slovenskem jeziku, teme, ki jih vsebuje že Janševa knjiga, pa je iz svojega besedila naknadno izpustil. Tako so leta 1776 nastali Pogovori od čebelnih rojev, prvo strokovno čebelarsko delo v slovenskem jeziku. Žal je rokopis doživel nenavadno usodo, ki priča o človeški majhnosti. Ko ga je namreč poslal Kmetijski družbi v presojo, pri čemer je upal, da ga bo natisnila, ga je ta poslala v presojo kanclerju baronu Barbu, ta pa je rokopis bodisi zaradi tega, ker je bil napisan v slovenščini, bodisi zaradi ukrepov za napredek čebelarstva, ki jih je predlagal Glavar in bi bili za državo tudi finančna obveznost, domnevno izgubil. Glavar je večkrat posređoval, ker ni verjel, da se je rokopis res izgubil, in prosil celo za njegovo vrnitev, da bi ga dopolnil, vendar brez uspeha. Tako je Glavarjev rokopis, ki je brez dvoma najpomembnejše delo v njegovem čebelarskem opusu, ostal natisnjen. Našli so ga šele več kot 170 let pozneje. Leta 1781 je Glavar napisal pravila za čebelarsko vrtnarsko šolo na Lanšprežu. Ta so še dandanes edinstvena v svetovnem čebelarskem slovstvu. Tega leta je tudi odprl čebelarsko šolo, v kateri je poučeval v slovenskem jeziku.

Glavar se je v veliki meri zanašal na svoje sposobnosti, tudi v finančnem smislu, in je skušal z zgledi v svojem okolju pokazati, da njegova načela držijo in da jih je vredno posnemati. Svaril je pred pretiravanjem, pred prevelikim številom panjev in preveliko gostoto naselitve čebel, vse to pa bi v zdajšnjem jeziku prepoznali kot trajnostno usmeritev njegovega delovanja. Zavzemal se je za javno moralo in načela, ki bi malemu človeku omogočili boljše življenje, spopadal se je z dekadenco in aroganco plemstva, zgled za vsa ta prizadevanja pa je s svojim urejenim in pokončnim življenjem dajal sam.

Prof. dr. Peter Dovč, prodekan, Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete, Univerza v Ljubljani

Razpis rednih volitev v organe Čebelarske zveze Slovenije

Leta 2016 bo potekel štiriletni mandat voljenih članov organov ČZS. V skladu z določili 21., 22. in 25. člena Pravil ČZS je zato upravni odbor ČZS na svoji 17. redni seji, 9. julija 2015, sprejel sklep št. 228 o razpisu volitev predsednika, članov upravnega odbora, nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS. Redne volitve predsednika, članov nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS bodo ob 65. rednem volilnem občnem zboru ČZS, ki bo v soboto, 5. marca 2016. Volitve članov UO v volilnih okoliših bodo izvedene ob regijskih posvetih ČD, ki bodo novembra in decembra 2015. Postopek evidentiranja

možnih kandidatov za predsednika, člane upravnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS se je začel 9. julija 2015 in mora biti za člane upravnega odbora končan do 1. novembra 2015, za predsednika, člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS pa do 4. januarja 2016.

Upravni odbor ČZS

Kratka navodila o predvolilnih postopkih

1. Kandidiranje za predsednico/predsednika ČZS

Kandidatke/kandidati za predsednico/predsednika ČZS lahko podajo svojo pisno kandidaturo s podporo čebelarskih društev ali območnih čebelarskih zvez oziroma brez nje. Kandidaturi morajo priložiti kratko predstavitev (CV), vizijo razvoja slovenskega čebelarstva ter program vodenja in delovanja ČZS. Kratko predstavitev in izvlečke iz programa razvoja in vodenja posameznih kandidatov (4000 znakov s presledki) bomo objavili v Slovenskem čebelarju, št. 2/2016. Kandidatke/kandidati za predsednico/predsednika ČZS naj svoje kandidature pošljejo na naslov ČZS **najpozneje do 4. januarja 2016.**

2. Priprava in vlaganje kandidatnih list za člane upravnega odbora ČZS

Čebelarska društva v svojem volilnem okolišu glede na število članov iz posameznega volilnega okoliša evidentirajo in predlagajo primerno kandidatko oz. kandidata za članico/člana upravnega odbora ČZS. Predlagana kandidatka/kandidat mora biti članica/član ČZS in mora podati svojo pisno privolitve v kandidaturo. Predlagamo, da čebelarska društva iz posameznega okoliša uskladijo stališča glede oblikovanja liste kandidatov. Kandidatne liste za člane upravnega odbora ČZS lahko vlagajo le čebelarska društva – volilni upravičenci. Kandidatne liste s pisno privolitvijo predlaganih kandidat/kandidatov za člane upravnega odbora ČZS naj čebelarska društva pošljejo na naslov ČZS **najpozneje do 1. novembra 2015.**

3. Priprava in vlaganje kandidatnih list za člane nadzornega odbora in častnega razsodišča ČZS

Čebelarska društva v svojem volilnem okolišu evidentirajo in predlagajo primerno kandidatko oz. kandidata za članico/člana nadzornega odbora in častnega razsodišča ČZS. Predlagana kandidatka/kandidat mora biti članica/član ČZS in mora podati svojo pisno privolitve v kandidaturo. Predlagamo, da čebelarska društva iz posameznega okoliša uskladijo stališča glede oblikovanja liste kandidatov za člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS. Kandidatne liste za člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS lahko vlagajo le čebelarska društva – volilni upravičenci. Kandidatne liste s pisno privolitvijo predlaganih kandidat/kandidatov za člane odbora ter častnega razsodišča ČZS naj čebelarska društva pošljejo na naslov ČZS **najpozneje do 4. januarja 2016.**

Izvedba volitev

Predsednico/predsednika ČZS, člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS bodo volilni upravičenci volili ob 65. rednem volilnem občnem zboru ČZS, ki bo v **soboto, 5. marca 2016.**

Članice/člane upravnega odbora ČZS bodo volilni upravičenci posameznega volilnega okoliša izvolili na delnih volilnih občnih zborih. Ti bodo praviloma izvedeni ob regijskih posvetih, ki bodo v posameznih volilnih okoliših potekali novembra in decembra 2015.

ČD so po pošti že prejela podrobnejša navodila in gradiva za izvedbo predvolilnih postopkov. Vodstva društev prosimo za tvorno sodelovanje pri teh pomembnih postopkih. *Anton Tomec, tajnik ČZS*

Pripnimo si priponko!

Podpornikov pobude za razglasitev »svetovnega dneva čebel« je vsak dan več. Seznam čebelarških organizacij podpornic redno dopolnjujemo in objavljamo na spletni strani ČZS. Čebelarji, izkažite svojo podporo tej pobudi z nakupom priponke, ki jo naročite v tajništvu ČZS. Priponko ponosno nosite in tudi s tem opozarjajte javnost na vlogo čebel. Do zdaj je s

priponko »opremljenih« komaj 20 odstotkov čebelarjev, želimo pa si, da bi jih imeli in nosili vsi slovenski čebelarji. Zato vodstva ČD prosim, da za svoje člane organizirajo skupinski nakup priponk.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Set za samopomoč pri pikih žuželk

Čebela piči z želom, ki ga ima na svojem zadku. Hkrati iz žleze strupnice v nastalo rano spusti strup, imenovan apitoksin, ki je občutljiv na toploto. Po čebeljem pikju prizadeto mesto v večini primerov lokalno oteče, pordeči in boli.

Lekarna Ljubljana je v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije pripravila set za samopomoč, ki vsebuje navodilo za uporabo, antihistaminik, hladilno mazilo, hladilno oblogo, kapljice za oči in v nadgrajnem setu še črpalko za črpanje strupa.

Za samozdravljenje so pri sicer zdravih posameznikih primerna samo stanja po posameznem pikju čebele z lokalno omejenimi znaki pika. Lokalne kožne reakcije na čebelje pike navadno niso nevarne. Priporočeno je, da čebelarji hranijo set za samopomoč pri čebeljem pikju na dosegljivem mestu ter da poznajo postopke prve pomoči po pikju čebele.

Kot prvo pomoč pri pikju čebele moramo najprej odstraniti želo, in sicer tako, da ga ne stisnemo s prsti, saj lahko s tem povzročimo vbrizg še preostanka strupa iz žela skozi rano v telo. Posamezen pik lahko oskrbimo z uporabo črpalke Aspivenin. Podtlak, ki ga ustvarimo s črpalko, neboleče izvleče strup iz mesta pika. Črpalko je treba po pikju uporabiti čim prej, ta pa naj strup izsesava 1–2 minuti. Vbodno mesto potem hladimo s hladilno oblogo. Set za samopomoč pri čebeljem pikju vsebuje tudi hladilno oblogo Pic Fast Ice, ki deluje takoj.

Osebe, pri katerih se po pikju okoli vbodnega mesta pojavita samo lokalna oteklina in rdečina, ne potrebujejo sistemskega antihistaminika. Vsaka sprememba na mestu pika še ni alergija. Če pa se pojavi koprivnica, je uporaba sistemskega antihistaminika priporočena, saj ta zavre delovanje histamina in ublaži znake alergije, kot so oteklina, rdečina in srbenje. Alergijski pojavi se praviloma razvijejo zelo hitro po pikju, v nekaj minutah do ene ure.

Po prvi oskrbi pika lahko na prizadeto mesto našamo negovalni gel, ki je prav tako sestavni del seta za samopomoč pri čebeljem pikju. Mesta pika ne smemo pokrivati ali obvezati, dokler se nanos gela

Foto: Lekarna Ljubljana

ne posuši. Negovalni gel lahko uporabimo večkrat. Uporabo seta priporočamo tudi pri pikih drugih žuželk, na primer sršenov in os.

Stanja po pikju/pikih čebel, ki zahtevajo takojšnjo zdravniško pomoč, pa so:

- številni sočasni piki čebel, npr. več deset,
- če se na mestu pika pojavijo mehurji ali obsežnejše vnetje,
- če se pojavijo težave z dihanjem, vročina, huda bolečina, oteklina, ki se širi,
- če se pojavita otekanje ustnic in težko požiranje.

Opisani set za samopomoč lahko kupite bodisi s črpalko Aspivenin bodisi brez nje. Rok uporabe seta za samopomoč je dve leti, po porabi določenega zdravila pa tega lahko dokupite v Lekarni Ljubljana. Cena seta s črpalko je 33,92 EUR, brez črpalke pa 22,12 EUR. Čebelarji lahko set po nekoliko nižji ceni kupijo tudi prek ČZS. Če se boste odločili za to možnost, naj predsedniki ČD zberejo naročila in jih posredujejo ge. Dimc. Ko bo zbranih dovolj naročil, bomo sete naročili v Lekarni Ljubljana in vam jih dostavili na najbližjo možno lokacijo. **Ker set ob morebitnih alergijskih reakcijah ne rešuje življenja, morate v tem primeru obvezno takoj poklicati 112.**

Za osebe, za katere je znano, da so preobčutljive na čebelji strup, pa je pik čebele lahko nevaren. Znaki, kot so koprivnica, oteklina vek in ustnic, krč gladkih mišic dihal, padec krvnega tlaka in anafilaktični šok, kažejo na smrtno nevarno stanje. Ljudje, za katere je znano, da so alergični na čebelje pike, so o tem praviloma poučeni, tako da s seboj nosijo tudi set za prvo pomoč, ki vsebuje adrenalin v obliki avtoinjektorja, dve tableti antihistaminika in dve tableti kortikosteroida. Če se težave z dihanjem, požiranjem in otekanjem pojavijo kljub uporabi zdravil, prizadetega položimo na hrbet in mu dvignemo noge. Ob sočasnem bruhanju ga obrnemo v sta-

bilni bočni položaj, da preprečimo zadušitev. Če prenehajo znaki življenja, začnemo izvajati temeljne postopke oživljanja. **V takih primerih čim prej pokličemo nujno medicinsko pomoč na številko 112.**

Osebe, ki so preobčutljive na čebelji strup, se morajo izogibati okoliščinam, v katerih obstaja velika možnost pika čebele, torej čebelam in čebelnjakom. Zelo nevaren je tudi čebelji pik v usta zaradi nastanka otekline dihalnih poti. Nekateri priporočajo, da damo v usta led in ga ližemo, vsekakor je treba poklicati nujno medicinsko pomoč.

Mag. Venceslava Bavčar, mag. farm.

Čebelarska zveza Slovenije,
Javna svetovalna služba v čebelarstvu
v sodelovanju s ČD Radovljica
in Čebelarskim centrom Lesce pripravlja

DAN MEDU V KULINARIKI FESTIVAL MEDU

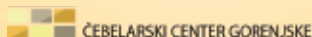
**Sobota, 19. septembra 2015, od 10.00.–18.00. ure,
v Čebelarskem centru Gorenjske v Lescah**

PROGRAM:

- strokovna predavanja o čebeljih pridelkih in čebelarstvu ter o uporabi medu v kulinariki,
- medene kulinarčne delavnice z degustacijo,
- delavnice za otroke,
- stojnice z bogato ponudbo čebeljih pridelkov in izdelkov,
- vodeni ogledi in predstavitve čebelarstva.

Tokrat bo še posebej pester program za otroke. Poleg delavnic izdelave lectovega srca in dražgoških kruhkov, izdelave čebelic iz gline in risanja panjskih končnic Čalapinko pripravlja tudi kulinarčno delavnico za otroke, pri delu pa mu bo pomagala čebelica Sivka. Podroben program si lahko pogledate na spletni strani www.czs.si.

VABLJENI! VSTOP PROST!

Knjiga o čebelarstvu, kakršne še ni bilo!

Boštjan Noč, predsednik ČZS, brez dlake na jeziku o vsem, kar se je dogajalo na Čebelarski zvezi Slovenije in na ministrstvih!

Kdo podpira čebelarje in kdo brani le lastne interese? Kako so slovenski čebelarji prišli do najboljšega položaja v vsej svoji zgodovini? Je kdo ponujal podkupnine?

In še: Boštjan Noč razkriva svoj način čebelarjenja skozi leto, vzrejo matic in rezervnih družin. Pove vse o pripravi čebel na pašo v stacionarnem čebelnjaku in prevoznem čebelarstvu.

Rojen za čebele – knjiga, ki si jo boste zapomnili!

Prednaročilo (plačilo)
do 31. 12. 2015:
15 EUR + dddv

Prednaročilo (plačilo)
od 1. 1. 2016 do izida:
18 EUR + dddv

Po izidu:
22 EUR + dddv

Knjiga izide v februarju 2016. Naročila: zdenka.noc@gmail.com · 040 431 930

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Ostanki akaricidov in cvetni prah

Leta 2014 smo v okviru Uredbe o izvajanju ukrepov na področju čebelarstva izvajali program ugotavljanja vpliva ostankov zdravil in drugih škodljivih snovi na čebelje pridelke, prav tako pa tudi na zdravje in preživetje čebeljih družin. Raziskava je bila pravzaprav nadaljevanje leta 2013 začete raziskave o kopičenju ostankov kumafosa in metabolitov amitraza v čebeljih pridelkih. Pod drobnogled smo vzeli tudi cvetni prah, tako osmukanec kot tudi izkopanec. Drugi sicer kot čebelji pridelek ni tako zelo razširjen, saj ga čebelarji zaradi težavnega pridobivanja bolj ali manj pridobivamo samo za svoje potrebe. Če sodim po različnih raziskavah, v katerih so ugotovili, da je hranilna sestava cvetnega prahu, ki ga izkopljejo iz čebeljih celic, zelo ugodna, menim, da bo povpraševanje po tovrstnem pridelku v prihodnosti vse večje. Zato moramo čebelarji poskrbeti, da bo tudi ta čebelji pridelek kakovostno in varno živilo.

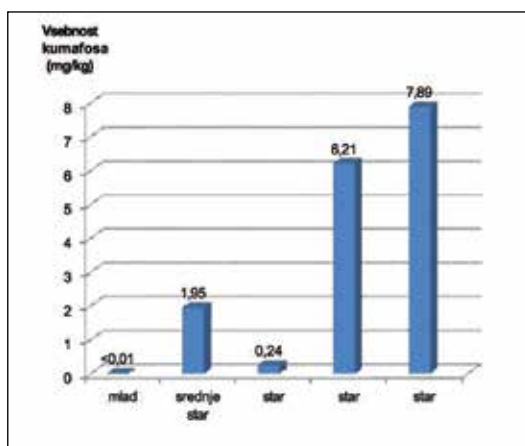
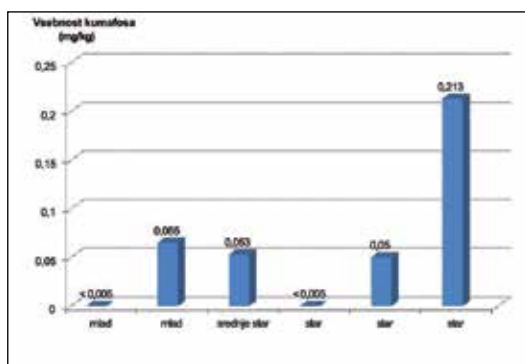
Vzorčenje

Vzorčenje je potekalo v poskusnih razmerah in v tistih čebeljih družinah, ki so bile načrtno zdravljene z različnimi učinkovinami. Vzorčili smo osmukanec in izkopanec, pa tudi vosek, iz katerega je bil izkopanec pridobljen. Vsi ti čebelji pridelki so bili pridobljeni tako iz družin s konvencionalno čebelarstvo prakso kot tudi iz čebeljih družin, ki so bile v novih panjih in z ekološkimi satnicami naseljene na novo. Kadar govorimo o konvencionalni praksi, gre za to, da so bile čebelje družine leta 2009 zdravljene z zdravilom Apivar, leta 2010 s CheckMitom, leta 2011, 2012 in 2013 pa s timolom. V čebeljih družinah, ki so bile na novo naseljene na ekološke satnice in v nove panje, smo aktivne učinkovine kumafos (CheckMite), amitraz (Apivar) in timol (Tymovar) uporabili le enkrat, in sicer leta 2013. Vsako posamezno aktivno učinkovino smo uporabili v dveh čebeljih družinah.

Osmukanec

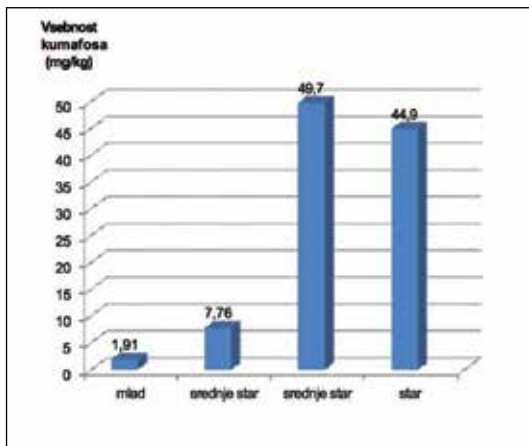
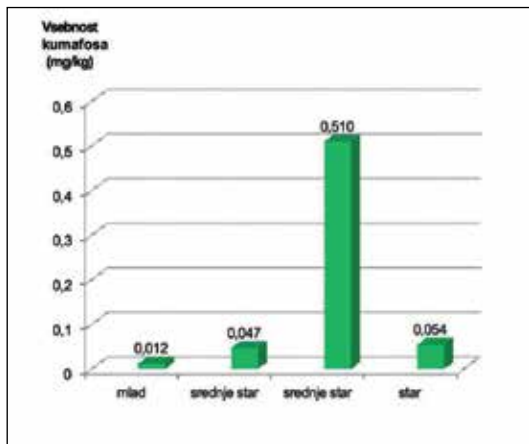
Kadar govorimo o varnosti, največkrat seveda pomislimo na ostanke kemičnih snovi, ki se lahko pojavijo v živilih. Vir ostankov kemičnih snovi je lahko okolje ali celo tehnologija čebelarjenja. Cvetni prah osmukanec je tisti čebelji pridelek, na katerega še najmanj vplivata čebelarjevo delo in morebitna

uporaba kemičnih sredstev za zatiranje bolezni in škodljivcev, saj osmukanec nikoli ni v stiku z notranjostjo čebeljega panja. Splošno znano je, da ima občutno večji vpliv na varnost osmukanca okolje oz. pomanjkanje dobre kmetijske prakse pri obdelavi kmetijskih površin. Kljub temu pa ni zanemarljivo, da so bili ostanki akaricidov najdeni tudi v cvetnem prahu osmukanca. To se je zgodilo ob množičnem pomoru čebel leta 2011, na to pa kažejo tudi izsledki interne kontrole cvetnega prahu, izvedene leta 2014. Tudi osmukanec – čeprav ni v neposrednem stiku z notranjostjo panja – je namreč treba pridobivati v skladu z dobro čebelarstvo prakso. Glede na to torej osmukanca ne pridobivamo med morebitno uporabo sredstev za zatiranje bolezni in škodljivcev.

Grafa 1 in 2: Vsebnost kumafosa v izkopancu (levi graf) in vosku (desni graf) po enkratnem vnosu tega akaricida

* svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Grafa 3 in 4: Vsebnost kumafosa v izkopencu (levi graf) in vosku (desni graf) po večkratnem vnosu tega akaricida

Seveda moramo poskrbeti tudi za to, da osmukanec ni izpostavljen niti fizikalnemu niti mikrobiološkemu tveganju. Noben testiran vzorec osmukanca, ki je bil zajet v naš poskus, ni vseboval teh snovi oz. so bili rezultati pod mejo detekcije aparature.

Izkopenec

Cvetni prah, shranjen v celicah satja, je hrana čebelarje zalege. Ker dostop kisika ni mogoč, v takšnem cvetnem prahu poteka fermentacija, katere posledica je nastanek mlečne kisline, ki je tipična za takšno vrsto pridelka. Poleg mlečne kisline vsebuje izkopenec še številne mikrobove, zaradi česar mu pripisujejo tudi večjo hranilno vrednost. Ker je shranjen v notranjosti čebeljega panja oz. v satnih celicah, je tudi bolj podvržen vplivu ostankov kemičnih sredstev, ki jih čebelarji uporabljajo za zatiranje čebeljih boleznih in škodljivcev. Ob poskusu ugotavljanja prehoda akaricidov kumafos in amitraz smo v izkopencu, pridobljenem v deviškem satju, po

zgolj enkratni uporabi kumafosa zaznali povprečno 0,035 mg tega akaricida/kg oz. tretjino največje dovoljene vsebnosti kumafosa v medu (enako mejo uporabljamo tudi kot orientacijo za cvetni prah). Če smo izkopenec pridobili iz starega satja, v katerem je bil kumafos prav tako uporabljen samo enkrat, je bila najvišja povprečna vrednost vsebnosti tega akaricida 0,11 mg/kg (najvišja vrednost v enem izmed teh vzorcev pa je bila 0,213 mg/kg). Obe vrednosti sta presegli najvišjo dovoljeno vrednost vsebnosti kumafosa v medu (oz. cvetnem prahu), zato takega cvetnega prahu ne smemo uporabljati za prehrano ljudi. V starem satju (vosku), iz katerega je bil pridobljen izkopenec, se je že po enkratnem vnosu kumafosa pojavilo največ 7,89 mg tega akaricida/kg. Podobne so bile tudi vrednosti ostankov kumafosa v izkopencu, pridobljenem iz čebeljih družin, v katerih je bil ta akaricid uporabljen večkrat. Predvsem izkopenec iz starega satja je vseboval do 0,51 mg kumafosa/kg oz. kar petkrat več, kot je dovoljeno. Po večkratni uporabi kumafosa je bila v primerjavi z enkratno uporabo tega akaricida njegova vsebnost povečana tudi v vosku. Tako je bilo v mladem, deviškem satju največ 49,7 mg kumafosa/kg, v starem satju pa 44,9 mg kumafosa/kg. Obe vrednosti sta dokaz, da se aktivna učinkovina kumafos zelo nekontrolirano širi po notranjosti panja in pridelkih. Cvetni prah, ne glede na to, ali gre za osmukanec ali izkopenec, vsebuje tudi določen delež maščob, te pa so lahko vzrok, da je kumafos bolj dovzeten za vezavo na omenjena pridelka. Pri čebeljih družinah, v katerih je bil samo enkrat uporabljen amitraz, ostankov metabolitov v njihovih pridelkih nismo zasledili oz. so bili ti v vrednostih pod mejo detekcije aparature. Po večkratni uporabi amitraza pa smo metabolite tega akaricida zaznali tako v izkopencu iz deviškega satja (0,05 mg/kg) kot tudi v izkopencu iz starega satja (najvišja vrednost je bila 0,035 mg/kg). Vrednosti so bile sicer nižje od najvišje dovoljene vrednosti amitraza v medu (oz. cvetnem prahu), kljub temu pa je bilo moč opaziti, da večkratna uporaba tega sredstva pušča ostanke.

Sklep

Na podlagi naših izkušenj čebelarjem, ki pridelujejo osmukanec, svetujemo, da med uporabo sredstev za zatiranje čebeljih boleznih in škodljivcev ne pridelujejo cvetnega prahu osmukanca. V primeru pridobivanja cvetnega prahu izkopenca se je na podlagi našega poskusa izkazalo, da lahko tudi z enkratno uporabo kumafosa presežemo najvišjo dovoljeno mejo vsebnosti tega akaricida v izkopencu. Če smo torej v posameznih panjih kadar koli uporabili kumafos, potem iz teh panjev ne pridelujemo izkopenca. Če je bil v čebelarstvu že pred prodajo iz-

kopanca uporabljen kumafos ali amitaz, čebelarjem svetujemo, naj cvetni prah pošljejo v analizo ostankov omenjenih akaricidov. Izkopanec je namenjen predvsem za hrano čebelje družine, zato se poraja tudi vprašanje, kako ostanki akaricidov v njem vplivajo na čebeljo zalego in čebele. Brez dvoma je zdrava hrana pomembna za človeka, saj vpliva na njegovo zdravje in počutje, enako pa velja tudi za čebele. Pomislite, preden sežete po kemičnih akaricidih.

Tako kot med velja za naravno živilo tudi cvetni prah. Kljub težavam, s katerimi se spopadamo pri čebelarjenju, se je treba zavedati, da sta prav tako

kot ohranitev naših čebeljih družin pomembni tudi varnost in kakovost čebeljih pridelkov. ■

Viri:

Kandolf Borovšak, A., Lilek, N., Samec, T., Noč, B., Kozmus, P. (2014): Poročilo o ugotavljanju vpliva ostankov zdravil ter drugih škodljivih snovi na čebelje pridelke, na zdravje in preživetje čebeljih družin. Poročilo v skladu z Uredbo o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2014–2016.

Noč, B., Kandolf Borovšak, A., Lilek, N., Samec, T., Justinek, J. (2013): Poročilo o ugotavljanju ostankov zdravil v čebeljih panjih. Čebelarstva zveza Slovenije.

Po kakšni ceni prodajati čebelje pridelke?

Tanja Magdič*, tanja.magdic@czs.si

Vprašanje, po kakšni ceni naj čebelarji prodajajo svoje čebelje pridelke, je eno najpogostejših vprašanj, ki mi jih ti zastavljajo. V ČZS, JSSČ vsako leto analiziramo cene čebeljih pridelkov, komisija UO ČZS za ekonomiko pa pripravi predlog priporočenih cen, vključno s priporočenimi cenami za med, ki je vključen v kakovostne sheme, in za ekološke čebelje pridelke. V okviru promocijsko-izobraževalnih akcij v vrtcih in šolah redno spremljamo tudi nakupne navade porabnikov. Primerjalne rezultate od leta 2007 do 2014 (razvidni so iz grafov št. 1 in 2) si lahko ogledate v nadaljevanju.

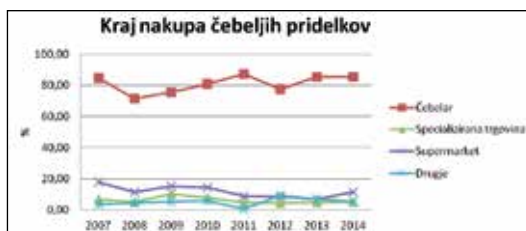
Kaj je za kupca pomembno pri nakupu živilskih pridelkov in izdelkov?

Množična pridelava, predelava in proizvodnja, nesledljivost izvora pridelave in predelave, dolge transportne poti, globalna konkurenca, posamezni primeri bolezni, izraba naravnih virov, onesnaženje in podnebne spremembe po eni strani ter sodoben način življenja (površna izbira in priprava hrane) po drugi, so vzroki, da postaja **vse pomembnejša varna, kakovostna, sledljiva, lokalno pridelana in zdrava hrana**. Raziskava Evropske komisije iz leta 2012 je pokazala, da je med slovenskimi porabniki **pri nakupovanju hrane na prvem mestu po pomembnosti kakovost prehranskih izdelkov** – kot pomembno jo vrednoti kar 96 odstotkov vprašanih. Temeljna pravica porabnika je, da pozna sestavine in izvor surovin, iz katerih je živilski izdelek narejen. Ključno je torej zaupanje porabnika v hrano oz. kmetijske in živilske pridelke ter izdelke, zato je naloga kmetijsko-živilske panoge:

* svetovalka JSSČ za ekonomiko čebelarjenja

- pridelava in predelava kakovostne in varne hrane, ki je nadzorovana s sistemom kakovosti, ter
- čim učinkovitejša predstavitev proizvodov s takimi lastnostmi ciljnim skupinam.

Prav na tem področju imamo čebelarji največjo prednost. Smernice dobrih higienskih navad nam omogočajo zagotavljanje sledljivosti, zato se nam ob upoštevanju dobre čebelarje prakse ni treba bati za kakovost, zelo pa nam zaupajo tudi porabniki. Ankete, ki jih v okviru promocijskih akcij v vrtcih in šolah vsako leto izvajamo med našimi porabniki, kaže na to, da slovenski kupci med najpogostejše kupujejo pri čebelarjih na domu, predvsem zato, ker jih poznajo in jim zaupajo. Rezultati ankete so razvidni iz grafov št. 1 in 2.

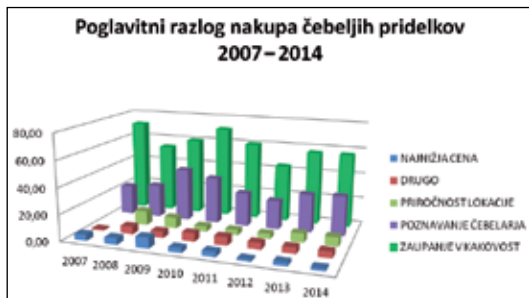

Graf št. 1: Kraj nakupa čebeljih pridelkov.

Vir: analiza anketnih vprašalnikov v okviru promocijsko-izobraževalnih akcij od leta 2007–2014.

Kaj kupcu pove cena?

Gotovo je eden izmed tistih dejavnikov, ki vplivajo na uporabnikovo odločitev za nakup, tudi cena. Kako velik je ta vpliv, je odvisno predvsem od vrste izdelka. Čebelji pridelki brez dvoma sodijo med tiste

Graf št. 2: Poglavitni razlog nakupa čebeljih pridelkov. Vir: analiza anketnih vprašalnikov promocijsko-izobraževalnih akcij od leta 2007–2014.

proizvode, pri katerih odločilni dejavnik pri odločitvi za nakup ni njihova cena. Kljub temu pa to ne pomeni, da ni pomembna. Habjanič in Ušaj ugotavljata, da je cena merilo dobrega nakupa. **Za porabnika je nakup dober takrat, kadar mu blago, ki ga kupi, daje večje zadovoljstvo kot količina denarja, ki jo je porabil za nakup** (Habjanič in Ušaj, 1998, str. 44). Številne raziskave in študije kažejo na to, da je porabnik vsekakor pripravljen plačati več, kadar gre za živila višjega kakovostnega razreda. Cena je tisti dejavnik, ki mu sporoča, za kakšen izdelek gre. Zavedati se moramo, da če je **cena prenizka, bo pri porabniku zbudila dvom o kakovosti, nasprotno pa bo previsoka cena kupca odgnala h konkurenčnemu ponudniku**, ki bo za nižjo ceno ponujal proizvod enakega kakovostnega razreda.

Kakšno ceno torej postaviti?

Verjetno se boste strinjali, da se cena medu pri različnih čebelarjih razlikuje tudi za 30 odstotkov. Priporočene cene medu so od 8 EUR navzgor, tržno najbolj iznajdljivim čebelarjem pa njihov med uspe prodati tudi po 10 EUR in več (seveda odvisno od vrste medu), pri različnih izdelkih iz medu, darilnem programu ipd. pa nekateri dosegajo za kg medu ceno tudi po 20 EUR in več. Po kakšni ceni boste prodajali svoje čebelje pridelke, je torej najbolj odvisno od vas samih. **Cene, ki jih priporoča komisija za ekonomiko, so zgolj orientacijske, zato vam svetujem, da svojih pridelkov ne prodajate po nižjih cenah.** Kot sem že večkrat poudarila in kot je razvidno tudi iz grafa št. 2, sta poglavitna razloga za nakup čebeljih pridelkov zaupanje v kakovost in poznavanje čebelarja. Cena je pomembna le za majhen odstotek vprašanih.

V Sloveniji je povpraševanje po medu ta hip po večini večje od pridelave. Lanska majhna količina pridelanega medu je marsikomu povzročila velike težave, saj medu ni bilo mogoče zagotoviti niti za najzvestejše kupce, številnim čebelarjem pa je uspelo

prodati tudi med, pridelan v prejšnjih sezonah. Kljub temu menim, da slaba letina ne sme biti razlog za pretirano zvišanje cene, saj je to ob morebitnem obilnem medenju in veliki ponudbi medu na trgu lahko razlog, da boste izgubili zaupanje svojih kupcev, tako da bodo ti iskali med pri konkurenci. Višjo ceno pa si lahko zagotovite z vstopom v eno izmed shem višje kakovosti in tako svojim kupcem ponudite več! Za kupca, ki je zadovoljen s kupljenim izdelkom, ostaja velika verjetnost, da bo ob nespremenjenih drugih dejavnikih ostal zvest temu izdelku. Če pa z nakupom ni zadovoljen in ima z njim slabe izkušnje, ga verjetno ne bo nikoli več kupil, s svojim nezadovoljstvom pa bo najverjetneje seznanil tudi druge.

Izkoristimo možnosti, ki jih ponuja kakovostna shema Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Da si naši kupci želijo kakovostnih čebeljih pridelkov in izdelkov, ki izvirajo iz njihove okolice, je razvidno tudi iz naše analize in grafa, ki prikazuje poglavitne razloge za nakup čebeljih pridelkov. Pridelki iz višjih kakovostnih shem praviloma dosegajo boljše prepoznavnost pri kupcih in njihovo večje zaupanje, s tem pa tudi višje cene. Znanih je veliko pozitivnih dejstev o večjih koristih hrane, če ta izvira iz naše okolice, zato ni presenetljivo, da naši kupci namenjajo največ pozornosti znanemu izvoru. Zaradi tega vam svetujemo, da **izkoristite možnosti, ki jih ponuja kakovostna shema Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo.** Brez dvoma je privilegij, da lahko svoj med označite kot slovenski, saj je izvor razviden že iz poimenovanja. Tako lahko kupec zlahka prepozna tudi med, pridelan v Sloveniji, še posebej, če je polnjen v poseben kozarec, ki je namenjen samo za čebelje pridelke, pridelane na območju Slovenije. Enako priložnost predstavljata tudi kakovostni shemi: **Kočevski med in Kraški med**, ki prav tako že z imenom poudarjata poreklo. Vse zgoraj omenjene kakovostne sheme, pa lahko **nadgradite še s certifikatom za ekološko pridelavo.** ■

Vir: Special Eurobarometer 389: Europeans' attitudes towards food security, food quality and the countryside.

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 ur
tel.: 05 973 05 36
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

členom ZDavP-2 (z revizijsko sledjo o izdanih računih), od 1. 1. 2016 naprej pa bo moral ob gotovinskem poslovanju izdati račun iz davčne blagajne. V sistem DDV-ja lahko prostovoljno vstopi tudi pavšalno obdavčen čebelar, vendar bo moral potem kupcem obvezno izdajati račune, kljub temu da bo za opravljanje OKGD še vedno obdavčen na podlagi katastrskega dohodka. Več o uporabi vezane knjige računov najdete v odgovorih na vprašanja na spletni strani Finančne uprave RS, ki je dostopna na povezavi: http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/2015/150603_Vezane_knjige_racunov_-_Vprasanja_in_odgovori.pdf in http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Davcne_blagajne_in_VKR/Vprasanja_in_odgovori/Vprasanja_in_odgovori_1_izdaja_Davcno_potrjevanje_racunov.pdf.

Izdaja e-računov proračunskim uporabnikom

Sprememba s 1. 1. 2015 velja tudi za izstavitve računov **proračunskim uporabnikom** (npr. šolam, vrtcem, občinam – celoten seznam je objavljen na spletni strani Uprave za javna plačila www.ujp.gov.si). Tem uporabnikom je treba **račune** izstavljati v **elektronski obliki** oz. t. i. e-račune. Izjema velja samo za čebelarje z odločbo davčnega organa o obračunavanju pavšalnega nadomestila. V tem primeru si proračunski uporabnik račun v imenu čebelarja izstavi sam. Če je število računov manjše (pet na mesec), je mogoče e-račune vnašati ročno v spletni aplikaciji UJP-ja (Uprave za javna plačila: <https://eracuni.ujp.gov.si>). Vnašanje prek tega portala je brezplačno, potreben pa je certifikat oz. digitalni podpis. Druga možnost je vnašanje računov **prek spletne banke**, vendar je ta postopek plačljiv. Ceno oddaje e-računa preverite na svoji banki, po večini pa je približno 0,25 EUR za poslani račun. Pri večini bank je pogoj za opravljanje tega postopka, da imate pri njih odprt poslovni račun.

Kako pridobiti digitalni podpis?

V Sloveniji obstaja več pooblaščenih izdajateljev potrdil. Eden najpogostejših je Sigen-ca, ki je brezplačen in ki vam omogoča, da digitalni podpis pridobite na podlagi zahtevka in osebnega dokumenta na območni upravni enoti. Podrobnosti lahko preberete na spletni strani: www.sigen-ca.si/pridobitev_fizicni.php.

Osnovna in dopolnilna dejavnost na kmetiji

Na terenu se še vedno pojavlja nerazumevanje osnovne in dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Lastni primarni čebelji pridelki (med, cvetni prah, matični mleček, surov propolis, čebelji vosek, čebelje družine in matice) sodijo v osnovno kmetijsko dejavnost, **registracija dopolnilne dejavnosti za prodajo lastnih primarnih čebeljih pridelkov pa v nobenem primeru ni potrebna.**

Dopolnilno dejavnost je treba registrirati, kadar gre za predelavo primarnih čebeljih pridelkov (različne mešanice, med z dodatkom suhega sadja, medene pijače ...) in druge dejavnosti, ki jih čebelar lahko registrira na podlagi Uredbe o dopolnilnih dejavnostih. V tem primeru pavšalna obdavčitev ni mogoča, čebelar pa se lahko odloči za obdavčitev na podlagi vodenja knjig ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov (80 %). Če so **dopolnilne dejavnosti**, prodaja predelanih čebeljih pridelkov, prodaja s sosednjih kmetij, apiturizem itd. registrirani, pa **je izdaja računov obvezna. Kadar gre za gotovinsko poslovanje, velja, da mora tako registrirani čebelar za izdelke, ki sodijo med dopolnilne dejavnosti, izdati račun na podlagi vezane knjige računov oz. programa, ki zagotavlja revizijsko sled oz. od 1. 1. 2016 naprej v skladu z Zakonom o davčnem potrjevanju računov (s t. i. davčnimi blagajnami).**

Kljub registraciji dopolnilne dejavnosti čebelar svojih primarnih čebeljih pridelkov NE prodaja v okviru te dejavnosti na kmetiji, zato mu za te pridelke še vedno ni treba izstavljati računov! Izjema je le, če je kot dopolnilna dejavnost registrirana prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetiji (12. člen Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji), če gre za prodajo istovrstnih pridelkov, kot jih v okviru svoje osnovne dejavnosti prideluje nosilec dopolnilne dejavnosti (61.a člen Zakona o kmetijstvu – ZKme-1). V tem primeru mora nosilec dopolnilne dejavnosti izstaviti račune tudi za prodajo primarnih kmetijskih (čebeljih) pridelkov.

Prehodno obdobje – davčne blagajne

Zakon o davčnem potrjevanju računov glede uvedbe t. i. davčne blagajne predvideva prehodno obdobje dveh let, tj. do 31. decembra 2017. V tem obdobju se lahko zavezanec prosto odloči o tem, ali bo za izdajo računov uporabljal elektronsko napravo za izdajo računov vzpostavljeno elektronsko povezavo s Finančno upravo RS ali vezano knjigo računov (VKR). Če se odloči za uporabo VKR, bo moral račune naknadno potrditi pri Finančni upravi RS. ■

Svetovanja in usposabljanje

Če imate kakršno koli vprašanje o davčni zakonodaji in izstavljanju računov, lahko navežete stik s Tanjo Magdič, svetovalko za ekonomiko čebelarstva pri JSSČ (e-naslov: tanja.magdic@czs.si, tel. št.: 040/436 513). JSSČ bo v jesensko-zimskem obdobju nadaljevala usposabljanja in svetovanja o zakonodaji o trženju čebeljih pridelkov in izdelkov. ČD in regijske zveze, ki želijo, da bi jih izvedli na njihovem območju, vabimo, da to sporočijo.

Novice iz sveta

Nemčija

Verjetno v Evropi ni države, v kateri bi bilo v velikih mestih toliko čebeljih panjev, kot to velja za Nemčijo.

Moja znanka Erika Mayr, predsednica čebelarskega društva mestne četrti Charlottenburg-Wilmersdorf, mi piše, da je samo v Berlinu šestnajst čebelarskih društev, ki se skupaj ponašajo kar s 500 člani. Seveda se nam takoj postavi vprašanje, ali je med, pridelan v velemestu, zaradi gostega prometa kaj onesnažen. Mestni čebelarji namreč zatrjujejo, da v njihovih pridelkih ni pesticidov, ki jih vsebuje med s podeželja. Kaj pa svinec, kadmij in zlasti tako imenovani policiklični aromatski ogljikovodiki, ki nastajajo pri izgorevanju naftnih derivatov v avtomobilskih motorjih in toplarnah?

Da bi končal ugotovitve o kakovosti mestnega medu je čebelar Erwin Biller, vodja učnega čebelnjaka v Marienfeldu, najprej organiziral zbiranje vzorcev medu, nato pa se je z enim izmed laboratorijev za ugotavljanje škodljivih snovi v živilih dogovoril za njihovo analizo. Takšna analiza običajno stane 250 EUR, ker pa je z izdatno denarno podporo na pomoč priskočila mestna občina Berlin, so morali čebelarji za vsak vzorec plačati samo 15 EUR. Podobne analize so naredili že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja na Univerzi v Berlinu. Tedaj so analizirali 106 vzorcev, zbranih na 67 stojščih v mestu. Takrat avtomobili še niso uporabljali neosvinčenega bencina, toplarne in termoelektrarne pa so obratovale brez filtrov. Najnovejše analize so pokazale, da je mestni zrak občutno boljši in da so se ostanki svinca v medu zmanjšali za 20-krat, v nekaterih vzorcih pa celo za 200-krat. V štirih vzorcih od petih so zdaj našli svinec komaj v sledovih (manj od 0,008 mg/kg), v enem pa je bil celo pod mejo detekcije, ki je 0,004 mg/kg. Zanimivo je, da so vsi vzorci vsebovali manj svinca, kot ga vsebuje tamkajšnja pitna voda (ta ga vsebuje 0,01 mg/l), seveda pa ljudje popijejo veliko več vode, kot pojedjo medu. V hrani za dojenčke je dovoljena vsebnost svinca do 0,02 mg/kg, zgornja meja za med pa ni določena. Podobni so bili tudi rezultati vsebnosti ostankov kadmija in ogljikovodikov. Kot so pokazale analize, ogljikovodiki v pitni vodi niso prekoračili dovoljenih mej, v medu pa so bili pod mejo zaznavanja. Glede na te rezultate skoraj ni živila, ki bi bilo tako malo obremenjeno z omenjenimi snovmi, kot je med. Za primer vzemimo rakotvorni benzopiren, ki je eden izmed policikličnih aromatskih ogljikovodikov. V pšenici ga je od 0,12–0,79 µg/kg, v olju od 0,19–5,74 µg/kg, v medu pa občutno manj kot 0,1 µg/kg. Podobni so bili tudi rezultati analiz me-

Foto: Internet

Čebelarjenje v mestih

du v Münchnu, Frankfurtu in Dortmundu, kjer naj bi mestni zrak onesnaževali predvsem izpušni plini potniških letal. Vodstva letališč naj bi z medom dokazovala, da zrak ni onesnažen zaradi gostega zračnega prometa. Toda ta dokaz stoji na bolj trhljih nogah, saj čistost medu glede škodljivih ostankov ni zanesljiv dokaz, da je čist tudi zrak. Birgit Lichtenberg - Kraag z deželnega inštituta za čebelarstvo v Hohen Neuendorfenu meni, da so tako majhni ostanki omenjenih nečistoč povezani predvsem z naravo čebel in rastlin. Ker so medovniki v cvetovih na dnu cvetnih čašic, niso v neposrednem stiku z zrakom. Poleg tega cvetenje traja razmeroma kratek čas, zato medicina niti ne more biti bolj onesnažena. Drugače je pri pelodu, saj ta vsebuje maščobe, na katere se lažje vežejo ogljikovodiki. Vendar so analize tudi za cvetni prah pokazale, da ta ni občutno bolj onesnažen kot med in druga živila. Pomisleki so bili še glede manovega medu, pridelanega v mestih, saj se sladke kapljice pojavljajo na listih, tam pa so bolj izpostavljene onesnaževanju kakor medicina v medovnikih. O vsem tem bodo v prihodnje potrebne še dodatne analize. Odprto pa ostaja vprašanje, ali niso čebele nekakšen filter strupov iz okolja. Mogoče je namreč, da čebela v med ne odda vseh škodljivih snovi, ki so se pojavile v nektarju ali mani, temveč jih njeno telo vsaj delno odstrani. In ker si obe surovini, preden postaneta med, podaja in predeluje več čebel, se tako morda zmanjšuje tudi količina nezaželenih ali celo strupenih ostankov v mestnem medu. ■

Franc Šivic

Vir: Wörrle, J. T. (2015): Unbelasteter Stadthonig. Deutsche Bienen Journal, št. 5, maj, str. 18.

Težave z medvedi

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Čebele pogosto pestijo številne tegobe: bolezni, različni zajedavci, posledice zastrupitev s pesticidi in tudi plenilci. Eden izmed teh je tudi rjavi medved, ki zadnje čase čebelarjem povzroča velike težave. Ta zver ponoči napada čebelnjake, in če le ima možnost, panj odnese s stojišča, ga razbije ter poje zalego in med. Ker se v tem primeru večina čebel razleti, ima čebelar dvojno škodo – uničen čebelji panj in izgubljeno čebeljo družino.

Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije v naših gozdnih zdaj živi približno 500 medvedov (marec 2015). Lanski letni odstrel je bil 89 medvedov, povprečje zadnjih let pa je približno 100. Škode, ki jo povzročijo medvedi, država ne povrne, približno tretjina vse škode, ki jo povzročijo te zveri, pa je v čebelarstvu.

Na območjih, na katerih se zadržujejo medvedi, moramo čebelarji v duhu dobrega gospodarja varovati svoje čebelnjake. *Pravilnik o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Ur. l. RS, št. 74/2005)* v svoji prilogi kot zaščito pred rjavim medvedom predpisuje ograjevanje z električno ograjo s 5–7 žicami ali z okrepljenim farmskim pletivom. Prav tako imamo čebelarji čebelnjake na območjih z medvedom dodatno zaščitene s posebnimi drogovi za preprečitev izvleka panjev ali z dvignjenim nivojem čebeljih panjev.

Težava pri izvajanju tega pravilnika je predvsem v tem, da na stojiščih po gozdnih in v bolj oddaljenih krajih ni zagotovljen stalen dotok električne energije, s tem pa je oteženo tudi napajanje električnih pastirjev. Menjava akumulatorjev, ki jih uporabljamo za ta namen, je v vseh letnih časih zelo zamudna in nam povzroča precej stroškov. Pozimi, ko se akumulatorji veliko hitreje praznijo, nam dostop do njih občasno onemogočajo tudi zasnežene ceste. Pravilnik velja tudi za tiste čebelarje, ki čebele na tovornjakih selijo iz kraja v kraj. Ti si ograjo, pastirja ali kaj drugega težko privoščijo, saj ves čas menjavajo stojišča, tako da bi bilo takšno varovanje tako rekoč nikoli končana in izjemno draga investicija.

Da bi v prihodnje preprečili oziroma zmanjšali škodo, ki jo povzročajo medvedi, je ČZS Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano že pred leti predlagala, da bi vsakoletni Javni razpis za sofi-

Škoda po medvedu v Vremah marca 2015

Foto: Jani Ateššek

nanciranje nakupa električnih mrež in pašnih aparatov za preprečevanje škode, ki jo lahko povzročijo velike zveri, dopolnili z možnostjo sofinanciranja nakupa dodatne opreme, kot sta npr. solarni modul in senzorsko zvočno-svetlobno alarmiranje.

Solarni modul

Nadgradnja baterijskih in akumulatorskih pašnih aparatov s solarnim modulom z močjo od 20–50 W zagotovi neovirano delovanje tudi, če so vremenske razmere nekaj zaporednih dni slabše in če ti stojijo na senčnih lokacijah ob robu gozda, kjer solarna elektrarna deluje s slabšimi zmogljivostmi. Uporaba ciklične baterije, ki je razvita posebej za poltraksijsko uporabo in je s svojo konstrukcijo in večjo debelino plošč (do 3 mm) primerna za napajanje sistemov, pri katerih se pojavljajo globoki cikli praznjenja, bi zagotovila neovirano delovanje tudi pri več kot 300 ciklih s 75-odstotno izpraznjenostjo.

Senzorsko zvočno-svetlobno alarmiranje

Zaradi vse večje in vse pogostejše škode, ki jo povzroča medved, bi bilo smiselno na čebelnjake in prevozne enote za prevoz čebel, ki pripeljejo čebele na pašo na območje medveda, opremiti tudi z zvočno-svetlobno alarmno napravo, ki bi odganjala medveda. Gre za napravo, izdelano iz predelanega reflektorja z dodatnima LED-reflektorjema z močjo 3 W in s PVC-sireno, z napajanjem 12 V. Do finančne podpore pri sofinanciranju nakupa bi bile upravičene tako fizične kot pravne osebe, ki čebele pripeljejo na pašo na območje medveda.

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Ker v zadnjih nekaj letih ni bilo nobenega javnega razpisa za sofinanciranje nakupa električnih mrež in pasnih aparatov za preprečevanje škode, ki jo lahko povzročijo velike zveri, smo čebelarji pri zaščiti pred medvedmi

prepuščeni naši lastni iznajdljivosti. Če ima kdo kako inovativno idejo, kako medvedu onemogočiti dostop do čebelnjaka poleg teh, ki jih objavljamo v nadaljevanju, naj to sporoči na e-naslov: vlado.augustin@czs.si. ■

Zaščita čebelnjaka pred medvedom

Branko Obranovič, brankoob@siol.net

Čeprav je medved gozdna žival, ga pogosto srečamo tudi na obronkih gozdov. Rad zaide tudi v kako vas, v kateri lahko povzroči velikansko škodo. Na kočevsko-ribniškem območju vsako leto povzroči veliko škodo tudi čebelarjem. Tudi našemu čebelarstvu Ma-Ja iz Kočevja je kosmatinec že dvakrat povzročil škodo. Iz sporočil ČZS sem zaznal, da so medvedje šape opazili že na čebeljih pasiščih na slovenskem Krasu, zato bi tamkajšnjim čebelarjem rad pomagal vsaj z nasveti. Sam sem namreč na poseben način zavaroval svoj čebelnjak in do zdaj se je izkazal kot učinkovit.

Medved nas je prvič obiskal junija 2004. Sam do tedaj niti nisem vedel, da bi medved kdaj komu v moji bližini opustošil čebelnjak ali v njem povzročil škodo. Ker je bilo to prvič, sem škodo dobil povrnjeno, hkrati pa sem moral čebelnjak ograditi z električnim pastirjem, katerega ograja je bila v obliki mreže. To varovanje je tedaj, torej v poletnih mesecih, zadoščalo. Nakup pastirja je tedaj sofinancirala država.

Februarja 2010 je bilo na Kočevskem veliko snega in v okolici čebelnjaka je bila snežna odeja debela več kot 70 cm. Zaradi tega nikakor nisem mogel priti do čebelnjaka, da bi odmetal sneg z žic, ki so bile pod napetostjo. S tem se je zmanjšala moč napetosti. medvedu pozimi po navadi spijo. Toda tokrat ga je iz spanca najverjetneje predramila lakota in kosmatinec se je odločil najesti. Ta isti medved (po izmerjenih stopinjah je tehtal približno 90–100 kg) je že vso jesen

hodil po vaseh in iskal hrano. Na stojišču je v nekaj dneh razmetal mojih šest nakladnih panjev s čebeljami družinami. Škoda je bila ocenjena na 1200 EUR.

Škoda, ki jo je pozimi leta 2010 povzročil medved.

Tedaj mi ni preostalo drugega, kot da s sorodnikom izdelava načrt, kako se obvarovati pred medvedjimi šapami. Ker je po poklicu elektronik, je izdelal trojno varovanje čebelnjaka. Na čebelnjak smo pritrtili tri senzorje, ki zajemajo območje čebelnjaka. Tisti hip, ko se nekdo približa čebelnjaku ali mreži pastirja, se vključijo žaromet, radio in sirena. Če to ne zadostuje, je kot četrto varovalo še močan električni pastir z 10.000 V in 6 džuli moči. Od tedaj (leta 2010) v bližini nismo opazili medveda. Material za to napravo me je stal približno 80 EUR. Z medvedom bomo pač vedno živeli, saj ga narava potrebuje. Mi smo pa tudi del te narave. Naj medu, pa ne za medveda. ■

Škoda, ki jo je junija 2004 povzročil medved.

Varovalni sistem pred medvedom

Kako varovati čebelnjake pred napadi medvedov?

Rok Černe*, cernerok@gmail.com, in Miran Bartol**, matej.bartol@gmail.com

Medved je prehranski oportunist, saj se prehranjuje s tisto hrano, ki mu je najlažje dosegljiva. Eden od takšnih virov hrane so v naravi tudi gnezda mravelj, os in čebel. Ljudje smo s pridelavo medu v medvedovo okolje vnesli čebelarje panje, njihova vsebina pa spada med najbolj priljubljeno hrano medvedov. S plenjenjem čebelnjakov lahko medvedi čebelarju povzročijo veliko škodo – v zadnjih desetih letih ta v Sloveniji dosegavrednost od 10.000 do 85.000 EUR na leto. S primernimi načini varovanja pa lahko čebelnjake uspešno obvarujemo pred uničenjem.

Najpogostejše čebelnjake pred napadi medvedov varujemo z elektriko, ki jo lahko uporabljamo na več načinov. Panje lahko varujemo tudi tako, da jih dvignemo tako visoko od tal, da jih medved ne doseže, s fizično zaščito in z različnimi načini plašenja. Vsak od omenjenih načinov varovanja ima svoje posebnosti, prednosti in slabosti.

Varovanje z elektriko

Najpogostejše uporabljen način zaščite čebelnjakov je varovanje z elektriko. Poznamo tri načine električnega varovanja: z električnimi mrežami, električnimi ograjami z žicami in električnimi ograjami iz električnih trakov oziroma električnih vrvi. V nadaljevanju bom najprej opisal tisti del opreme oziroma priprave zemljišča, ki je enak za vse tri načine varovanja z elektriko, nato pa še posebnosti vsakega načina posebej.

Vsako električno mrežo ali električno ograjo mora napajati ustrezen pašni aparat, saj morajo biti v njej vedno pulzi električnega toka ustrezne jakosti. Ključno je tudi, da je pašni aparat ustrezno močan, saj mora medved ob vsakem stiku z ograjo dobiti močan negativen impulz, zaradi katerega se bo izognil vnovičnemu približevanju ograji oziroma poskusu prečkanja električne ograje. Primerna moč pašnega aparata je vsaj 3 J, v ograji pa mora biti električna napetost 24 ur na dan vsaj 5 kV. Za napajanje takšnega pašnega aparata potrebujemo akumulator z močjo najmanj 65 Ah, če imamo možnost, pa je priporočljivo, da pašni aparat priključimo neposredno na električno omrežje. Trasa, po kateri je napeljan kateri koli

od omenjenih tipov ograj, mora biti redno in ustrezno vzdrževana. Odstranjenost mora biti tudi vse vejevje, ki je v bližini električne ograje in bi se je lahko dotikalo. Tudi podrast mora biti redno košena in vsaj 30 cm na vsako stran ograje ne sme biti višja od 10 cm. Zelo pomembna je tudi ustrezna ozemljitev, in s tem tudi za učinkovitost varovanja z električno ograjo. da vsaj 50 cm globoko zabijemo 3 pocinkane količke, ki so med seboj povezani z žico. Ob morebitni izrazitejši suši je treba te količke vsakih nekaj dni zaliti z vodo.

V nadaljevanju navajam posebnosti, prednosti in slabosti posameznih načinov varovanja čebeljih panjev z elektriko.

Električna mreža

Električno mrežo lahko občasno premeščamo, zato je najprimernejša za zaščito premičnih čebelnjakov.

Namestitve ustrezne ozemljitve je zelo pomembna za ustrezno delovanje električnega pastirja in s tem tudi za učinkovitost varovanja z električno ograjo.

Foto: Matej Vidrih

Čebelnjak na Kočevskem, varovan s 170 cm visoko električno mrežo

Foto: Miran Bartol

* Univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota

** Univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, OE Kočevje

Foto: Rok Černe

Čebelnjak na Kočevskem, varovan z žičnato ograjo

kov, ki jih prevažamo oziroma premeščamo na različna območja čebeljih paš. Električna ograja za zaščito čebelnjakov mora biti visoka najmanj 105 cm, priporočljivo pa je uporabljati višje električne mreže. Paziti moramo, da so vse stranice ograje napete, saj v nasprotnem primeru takšno varovanje ni učinkovito.

Slabost električne mreže je predvsem ta, da jo sneg hitro potlači, zaradi česar v njej nastanejo vrzeli. Električne mreže je pozimi zaradi snega tudi težko zvišati in vzdrževati, zato so v zimskih mesecih tako rekoč neuporabne.

Električna ograja iz električnih žic

Električno mrežo iz električnih žic mora sestavljati najmanj pet pocinkanih žic. Te morajo biti nape-te na močne, v tla zabite kole (praviloma lesene), na katerih so nameščeni ustrezni izolatorji. Spodnja žica ne sme biti nikjer nameščena višje kot 15 cm nad tlemi, peta žica pa mora biti na višini 105 cm. Na območjih, na katerih pričakujemo snežno odejo, mora biti ograja višja. Postaviti moramo višje lesene kole, ki nam omogočajo namestitev dveh dodatnih žic, tako da je končna višina električne ograje 150 cm. Iz bližine ograje je treba redno odstranjevati sneg, kajti v nasprotnem primeru se električne žice ob taljenju lahko pretrgajo.

Zaradi zamudnejše in zahtevnejše namestitve je žičnata električna ograja najprimernejša za

Foto: Miran Bartol

Varovanje panja z električnimi trakovi

čebelnjake, ki jih čebelarji ne premeščajo. Pozitivna lastnost električne ograje iz električnih žic je, da je ob ustreznem vzdrževanju učinkovita tudi pozimi.

Električni trakovi, električne vrvi

V primerjavi z žičnatimi električnimi pastirjem ali električnimi ograjami so električni trakovi manj primerni za varovanje čebelnjakov pred medvedom, saj so napake pri postavitvi pogostejše. Ne glede na to so električni trakovi ob dosledni postavitvi ustrezno varovalno sredstvo. Električni trakovi in električne vrvi so sestavljeni iz sintetične vrvi oziroma traku, v katerega so vpletene tanke žice, ki prevajajo elektriko. Vrvi oziroma trakove lahko namestimo, podobno kot pri električni ograji iz električnih žic, na stalne lesene kole, lahko pa jih podobno kot električno mrežo namestimo tudi na premične količke. V tem primeru je varovanje mobilno in primerno tudi za zaščito premičnih čebelnjakov. Takšno varovanje mora biti sestavljeno iz najmanj petih trakov oziroma vrvi, ki dosežejo višino vsaj 105 cm, spodnji trak pa ne sme biti nikjer več kot 15 cm oddaljen od tal.

V električni ograji mora biti električna napetost vedno (24 ur na dan) najmanj 5 kV. Redno je treba preverjati, ali je jakost ustrezna.

Fizična zaščita

Dvignjeni panji

Medvedom lahko dostop do čebelnjakov oziroma panjev preprečimo tudi tako, da jih dvignemo tako visoko, da jih medved ne doseže. Čebelnjaki morajo biti dvignjeni vsaj 250 cm od tal. Pri tem je ključno, da medvedom hkrati preprečimo tudi plezanje do čebelnjakov. Zato morajo biti nameščeni na močnih železnih drogovih, po katerih se medved ne more vzpenjati, v zemljo pa morajo biti pritrjeni tako

Foto: Miran Bartol

Prevrnjeno prešibko stojalo za panje in razbiti panji. Tudi pri drugih vrstah varovanja je treba dosledno upoštevati navodila za postavitev, sicer je varovanje lahko neuspešno.

močno, da jih ne more izrupati. Celotna konstrukcija mora biti dovolj močna, da je medved ne more uničiti.

Foto: Rok Černe

Mehansko varovanje z železno rešetko

Mreža pred panjem

Čebelnjake je mogoče zavarovati tudi z namestitvijo močne kovinske mreže pred panji. Da bo takšno varovanje uspešno, mora biti čebelnjak zgrajen tako robustno, da je medvedom fizično onemogočen dostop tudi z drugih strani.

Panji morajo biti torej nameščeni v močnem čebelnjaku ali zaboju. Pri tem načinu varovanja na ogrodje pred čelom čebelnjaka pritrdimo močno kovinsko mrežo, ki panje varuje pred medvedi. Zaščitno mrežo moramo pritrditi dovolj trdno, da je medved ne more izpuliti. Če bi se mu to posrečilo, bi namreč poškodoval panje in tudi čebelnjak.

Drog, ki preprečuje izvlečenje panjev

Z drogom proti izvlečenju panjev povežemo panje, zložene v stabilnem ali prevoznem čebelnjaku. Kovinsko cev ali palico drugačnega profila lahko namestimo v notranjosti ali na zunanji strani čebelnjaka. Drog pritrdimo na nosilno ogrodje čebelnjaka, na katerega pritrdimo posamezne panje. Ta način varovanja medvedu preprečuje, da bi izvlekel posamezne panje in jih razbil. Enak učinek dosežemo tudi, če panje med seboj povežemo z vijaki. Ker drog proti izvlečenju panjev medvedu ne preprečuje dostopa do čebelnjaka, ta način navadno kombiniramo z dodatnim varovanjem dostopa do prednjega dela panjev. Kljub uporabi droga proti izvlečenju pa medved lahko poškoduje panje (brade, naletne deske, panjske končnice idr.), če ne uporabimo še dodatnega varovanja.

Drugi tehnični načini varovanja

Med druge, sicer preproste tehnične načine varovanja, katerih učinkovitost pa je omejena, sodijo še:

- postavitve tanke pločevine pred čebelnjakom (ko medved stopi na pločevino, ga očitno zelo moti zvok, ki nastane ob tem);

Dva popravka

Članek z naslovom »Testiranje različnih načinov načrtnega pridobivanja propolisa v letu 2014«, ki je bil objavljen v SČ 7-8/2015, str. 242, dopolnjujemo s stavkom, ki je po pomoti izpadel: »Raziskovanje kopičenja ostankov kumafoza in metabolitov amitraza v propolisu smo leta 2014 izvedli v okviru Uredbe o izvajanju ukrepov na področju čebelarstva.«

Foto: Miran Bartol

Varovanje panjev z zaščitno ograjo, na katero je nameščen tudi električni pastir.

- postavitve desk, v katere smo zabili žeblice, pred čebelnjakom (medved ima občutljiva stopala);
- zvočna varovala s senzorji, ki se sprožijo zgolj ob prihodu živali (postavitve senzorjev in tehničnih sredstev v povezavi z zvočnimi efekti sirene, poki, človeškega govora ipd.);
- kombinacija zaščitnih ograj in električnega pastirja.

Sodelovanje pri projektu LIFE DINALP BEAR

Škoda, ki jo medvedi povzročijo v čebelnjakih, je po vrednosti takoj za škodo, ki jo povzročijo pri drobnici. Zaradi tega tej problematiki na Zavodu za gozdove Slovenije namenjamo veliko pozornosti tako v okviru rednega dela kot tudi v okviru projektov. Lani smo v sodelovanju z osmimi partnerji iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije pridobili projekt LIFE DINALP BEAR. Škoda v čebelnjakih oziroma panjih je ena izmed glavnih tem, s katerimi se ukvarjamo v okviru omenjenega projekta. Najbolj ogroženim rejcem drobnice in čebelarjem bomo zato v tem in prihodnjem letu podarili varovalne komplete električnih mrež za varovanje premoženja pred napadi velikih zveri.

Če so vam medvedi v minulih letih povzročili veliko škodo in če bi želeli svoj čebelnjak dodatno zavarovati z visokimi električnimi mrežami ali s stalno žičnato ograjo, nam pišite na e-naslov: tomazberce@gmail.com ali nas pokličite po tel. št. 040/601 425 (Tomaz Berce, Zavod za gozdove Slovenije) in dogovorili se bomo za sodelovanje. ■

V obvestilu »Cene zdravil za zdravljenje varze v letu 2015«, objavljenem v SČ 7-8/2015, str. 253, je bila objavljena napačna informacija, češ da naj bi direktor Veterinarske zbornice Slovenije Jernej Lenič, dr. vet. med., zagotovil, da bodo cene zdravil nižje. Tega ni zagotovil v nobeni medsebojni komunikaciji, saj Zbornica, še manj pa on sam, nima takšnih pooblastil. Veterinarske organizacije so gospodarske družbe, zato vsaka vodi svojo poslovno politiko.

Mesečna opravila v septembru

Marko Hrastelj - Ženje, marko.hrastelj@gmail.com

Krmljenje za zimsko zalogo

September je del poznega poletja, v katerem bolj ali manj končamo pripravo čebel na zimo. Za oktober nam ostanejo zgolj zadnji popravki.

Septembra nadaljujemo postopke, ki smo jih začeli v drugi polovici avgusta. Izmenjujeta se krmljenje in zdravljenje čebel. Krmimo na tak način, da razmeroma hitro napolnimo zimsko zalogo. Sam uporabljam kolikor je le mogoče gosto raztopino, ki se pri raztapljanju približuje razmerju tri dele sladkorja proti dvema deloma vode, saj tako hitreje dodamo ustrezno količino hrane (ustrezna je seveda tudi raztopina v razmerju 1 : 1). Gospodarske družine dobijo od 15–20 litrov raztopine, manjše družine v panjih iz stropora pa 10–12 litrov. Pri septembrskem krmljenju sem pozoren na hitrost odvzema. Na to najbolj vplivata moč družine in zunanja temperatura. Manj močne družine dokaj hitro izgubijo stik s hrano, če so nočne temperature nizke. Zaradi neuporabljene raztopine v krmilnikih so še bolj na udaru čebel ropark. Ne bojmo se obremenjevanja zimskih čebel s predelavo zimske zaloge, saj ima ta proces minimalen vpliv na prezimivno sposobnost družine.

Če družina zelo hitro neha jemati raztopino, ji moramo v panju zagotoviti ustrežnejši položaj. Praviloma je ta položaj pod gnezdom, kamor se širi elipsoidni grozd čebel. Te se med seboj prepletejo in ustvarijo most, po katerem lahko druge čebele prenašajo hrano v bližino gnezda. Pri takšnem načinu krmljenja je nujna zožitev vhoda na širino čebele!

Ravnanje ob medenju bršljana

Nekatera območja ponujajo obilico paše na bršljanu. Če je vreme lepo, lahko ta rastlina daje lepe donose cvetnega prahu in bršljanovega medu, vendar je ta zelo neugoden za prezimovanje čebel. Če srednje močna ali šibkejša družina decembra ali januarja naleti na oviro iz nekaj kilogramov čistega kristaliziranega bršljanovega medu, bodo njene možnosti za preživetje zelo majhne. Zaradi tega približno tretjino zimskega obroka pokrmim ob začetku cvetenja bršljana, hkrati pa še vedno skrbno spremljam stanje na tehnicah. Če je donos približno pet kilogramov, se ne obremenjujem, ker vem, da ga bodo čebele do zime večino porabile. V dveh letih, v katerih je bil donos več kot 12 kg, pa sem ta med odstranjeval. V družinah, pri katerih ga nisem odstra-

Strokovna ekskurzija pri dr. Gerhardu Liebigu.

nil, se je v drugi polovici zime občutno zmanjšala številčnost čebel. Pri odstranjevanju satov z bršljanovim medom ocenimo zalogo in jo po potrebi dopolnimo z medenimi sati, medom ali pa družino še previdno dokrmimo.

Navodila o zdravstvenem varstvu čebel so v domeni veterinarske stroke. Kljub temu naj opozorim, da je med 10. in 15. septembrom v gospodarskih družinah čas za drugo uporabo mravljinčne kisline. V narejence posegamo po potrebi, pač glede na število odpadlih varoj.

Izvajanje osnovne odbire

Korenitih posegov septembra navadno ne izvajamo več, če smo avgusta naredili vse, kar je potrebno (odstranitev starega satja in neustrezno postavljenih satnic, postavljanje gnezda na sredino itd.). Septembra so tudi v družinah poznih narejencev navadno samo še čebele, ki so potomke matice v panju. Zato je september poleg pomladi zelo primeren čas za izvajanje tako osnovne kot tehnološke odbire, ob kateri izločimo neustrezne družine (ta delež navadno ni posebej velik, saj želimo ohraniti čim več genetskega fonda). Kot so nam povedali na predavanjih o osnovni odbiri, izločamo čebele z rumenimi obročki, poleg njih pa še slabiče, družine, ki so bile žrtve ropa, »nekompaktne« družine, trotovske družine in družine, v katerih smo našli prelegalne matičnike. Na te naj opozorim zlasti zaradi tega, ker je verjetnost dobre oprasitve v tem obdobju izjemno majhna. Če takšne družine ne izločimo, bomo po vsej verjetnosti spomladi imeli opravka s trotovsko družino (družina

lahko zimo preživi tudi z neoprašeno matico; slabo oprasene matice spomladi sicer zaležejo eno ali dve generaciji delavk, potem pa zalegajo le neoplojena jajčeca). Neustrezne družine označimo in jih pridružimo sosednjim. Ob tem pregledu ocenimo tudi zimске zaloge ter jih po potrebi dopolnimo z dodatnim krmljenjem ali dodajanjem medenih satov.

Družine združujemo septembra in tudi še oktobra. To naredimo tako, da družini odstranimo matico, nato pa jo razdelimo sosednjima družinama. Navadno eno sosednjo družino okrepimo s čebelami, drugo pa z zalego. Čebele dodajamo z nalemotom, zalego pa drugi sosednji družini dodamo na obe strani gnezda. Kaj naredimo s trotovskimi družinami, je bilo opisano v marčevski številki Slovenskega čebelarja. Na tak način okrepimo obe družini in izrabimo moč (oziroma čebele) odstranjene matice. Praviloma bolje prezimijo močnejše družine.

Nevarnost ropanja

Pri vseh posegih pazimo, da ne povzročimo ropanja. Za ta pojav smo v 80 odstotkih krivi sami, preostanek pa pripada različnim zgodbam iz okolja. Če opazimo rop, vohode zmanjšamo na minimum; pred panje lahko postavimo tudi ovire, ki motijo roparke, in uporabimo druge pripomočke (zožitveni vohodi, cevke). Pozorni bodite tudi na zaprte prostore (čebelnjak, klet), v katerih čebele iščejo hrano, nato pa ne znajo iz njih. Žal lahko na podlagi svoje lastne izkušnje trdim, da čebele zaradi tega opazno

oslabijo. Jesen je tudi čas zorenja sadja. Ker je letos zelo veliko os in sršenov, postavljamo tudi pasti za te žuželke. Pri tem moramo paziti, da pasti temeljijo na mehanskih in ne na kemičnih rešitvah. Manjši odstotek družin bi lahko pritegnili tudi netipični viri sladkorja (sadni sokovi, pivo), to pa bi v teh družinah povzročilo zastrupitev. Izmed nepredvidljivih vzrokov za težave naj omenim še vročo prvo septembrsko dekada (čeprav tega pojava zadnjih nekaj let ni bilo). Ob tem poskrbimo za dobre vire vode, v ekstremnih primerih pa tudi za umetno senco proti popoldanskemu soncu. Takšne razmere zahtevajo tudi zelo veliko previdnost pri krmljenju.

Tako avgustovska kot septembrska navodila bi lahko bila precej bolj zapletena, če bi navajali številne znanstvene ugotovitve o vedenju čebel in matic ter njihovih odzivih na vplive iz okolja. Najpomembnejše je, da so naše čebele zdrave in dobro nahranjene, saj bodo le ustrezno močne družine tudi dobro prezimile.

Drug pogled

Med pisanjem teh navodil sem bil še vedno močno pod vtisom strokovne ekskurzije pri dr. Gerhardu Liebigu. Med svojim predavanjem je med drugim izpostavil tudi dejstvo, da je s poskusi dokazal, da zimskim čebelam nič ne škodi, če morajo v začetku septembra sprejeti in predelati celotno količino zimské zaloge – od raztopine do pokrivanja v satju. Zelo zanimivo, mar ne? ■

Veterinarski nasveti za september

Ivo Planinc*, ivo.planinc@vf.uni-lj.si

Septembra se končuje poletno zatiranje varoj, zato je pomembno spremljati učinkovitost uporabljenih zdravil. Če smo uporabili zdravila na podlagi timola (Apiguard, Apilife Var, Thymovar) ali kontaktne trakove (CheckMite, Bayvarol), je pomembno, da odpad varoj spremljamo med celotnim zdravljenjem. Ali so bila zdravila dovolj učinkovita, nam pove število odpadlih varoj, saj se mora to v drugi polovici zdravljenja zmanjševati. V zadnjem tednu zdravljenja naj število odpadlih varoj ne bi presegalo dve varoji na dan. Če se število odpadlih varoj v drugi polovici zdravljenja ne zmanjšuje in ostaja enako oz. se celo

povečuje, se moramo čim prej posvetovati z veterinarjem NVI o dodatnem zdravljenju.

Septembra opravimo drugi del zdravljenja z mravljinčno kislino (Formivar), bodisi s hlapilniki bodisi z MAQS (mravljinčna kislina v gelu). Pri uporabi zdravila MAQS bodimo še posebej pozorni na zunanje temperature in zagotavljanje zadostne ventilacije panja. Učinkovitost zdravila preverimo 14 dni po končanju zdravljenja z ugotavljanjem naravnega odpada varoj.

Ker bo poletno zdravljenje ta mesec končano, bomo morali iz panjev odstraniti izrabljena zdravila. Pri tem delu moramo biti še posebej pozorni na to, da s svojim ravnanjem ne bi povzročili ropanja. Ko odstranjujemo izrabljene trakove ali različne ostanke zdravil na podlagi timola, satov ne postavljamo na kozico. Delo opravimo v jutranjih urah. Odvze-

* Mag., dr. vet. med., Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani, Nacionalni veterinarski inštitut, enota Nova Gorica

te trakove ali posodice shranjujemo v pokrito posodo in jih ne puščamo v okolici panjev. Izrabljena zdravila oddamo v posode namenjene odpadnim zdravilom, ne pa v posode namenjene komunalnim odpadkom.

Če se pojavi ropanje, moramo ukrepati čim prej. Iz ropane družine čim prej izpraznimo satje in teme-

ljito preglejmo morebitno zaostalo zalego. Ob morebitnem kakršnem koli sumu hude gnilobe (nagrizeni pokrovc, vlecljiva zalega ...), o tem obvestimo veterinarja NVI. Če sum hude gnilobe ni potrjen, izpraznjenemu panju pustimo odprto žrelo. Še naprej opazujemo, ali se ropanje mogoče ni razširilo tudi na preostale čebelje družine. ■

ZGODOVINA ČEBELARSTVA

Kako je nastala naša čebelarska himna? – V spomin Slavku Avseniku

Franc Šivic, francs@silvaapis.si

Leta 2002, ko smo se pripravljali na izvedbo svetovnega čebelarskega kongresa Apimondia 2003 v Ljubljani, sem med drugim želel osebno spoznati nekaj znanih Slovencev, ki so bili vrhunski umetniki na svojih področjih, manj ali skoraj nič pa ni bilo znano, da so tudi vneti čebelarji. Takšna sta bila na primer zdaj že pokojna dramska igralca Polde Bibič in Brane Ivanc. Da je čebelar tudi Slavko Avsenik, mi je povedal njegov prijatelj in mentor Anton Noč iz Žirovnice. S Slavkom sem se po telefonu dogovoril, da ga obiščem v Begunjah, ga fotografiram in naredim z njim kratek intervju. Ob dogovorjeni uri me je pričakal pri svojem vzornem čebelnjaku na vrtu gostilne pri Joževcu, oblečen v gorenjsko narodno nošo, z njim pa je bil tudi čebelar Noč. Po krajšem prijetnem klepetu me je Slavko vprašal, ali imamo čebelarji že svojo himno. »Ne, nimamo je še. Obstaja sicer pesem Stari čebelar, ki jo je uglasbil Lojze Slak in ki je zelo popularna, vendar ni himna,« sem mu odgovoril. »No, potem pa jo naredimo mi,« se je ponudil Slavko. »Se strinjam,« sem ga takoj prijel za besedo. »Vi napišite glasbo, jaz bom pa besedilo.« In tako se je začelo. Čez kakih deset dni je po pošti prispel paket z zgoščenko. V priloženem pismu je pisalo: »Pred seboj imate tri melodije. Izberite tisto, ki se vam zdi najbolj primerna za himno, napišite besedilo in nato se oglasite pri meni doma, da jo bova preizkusila.« Poslušal sem vse tri različice, povabil k izboru še nekaj svojih prijateljev, ki se spoznajo na glasbo, in končno smo izbrali tisto, ki je bila po našem mnenju najboljša.

Besedilo sem napisal v enem mahu, nato pa sem po telefonu poklical Slavka in se naslednji večer oglasil pri njem doma. Takoj je sedel za klavir, zaigral izbrano melodijo, jaz pa sem pesem zapel.

Foto: Franc Šivic

Ko so izzveneli zadnji akordi, me je Slavko zadovoljno pogledal in dejal: »Odlično! Pa imamo svojo čebelarsko himno. Najino delo je končano, zdaj bo pa moj sin Slavko napisal še priredbo za moški zbor in citre ter aranžma za godbo na pihala, da bomo imeli še koračnico.«

Slavko mlajši je svojo nalogo dobro izpolnil. Za vokalni del himne je izbral oktet Deseti brat, za instrumentalno spremljavo pa enega najboljših slovenskih citrarjev – Tomaža Plahutnika iz Kamnika. Srečo je imel tudi pri izboru pihalne godbe za koračnico, saj je njeno izvedbo zaupal godbi iz Lesc. Verjetno večina slovenskih čebelarjev ve, da je bila premiera naše čebelarske himne uvod v slovesno odprtje svetovnega čebelarskega kongresa Apimondia 2003 v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Zdaj jo predvajamo ob vseh večjih čebelarskih praznikih in na vseh slovesnostih. Želim, da bi se ob takšnih priložnostih spominjali tudi pobudnika za njen nastanek in avtorja melodije – glasbenika in čebelarja Slavka Avsenika. ■

Medoviti in zdravilni žajbelj

Jožica Golob - Klančič*, trajnice@trajnice.com

Žajbelj (*Salvia officinalis*) je zimzelen polgrm, ki v naravi raste po kamnitih in sušnih sredozemskih goličavah, njegova naravna rastišča pa segajo vse do slovenskega Krasa. Zaradi svojih skromnih rastnih zahtev in drugih lastnosti je zelo uporaben tudi v krajinarstvu, večjih ali manjših vrtnih zasaditvah in na javnih zelenih površinah.

Ker se samodejno širi s semeni, sodi med tako imenovane pionirske rastlinske vrste, ki se med prvimi naselijo celo tam, kjer je med kamenjem le malo zemlje in še manj vode. To zmore zato, ker že hitro po kalitvi razvije globok in razvejan koreninski sistem, ki išče vodo in hranilne snovi. To njegovo lastnost moramo imeti v mislih tudi tedaj, kadar razmišljamo, kam bi ga posadili.

Žajbelj je tipična rastlina, ki se z različnimi pomagali bojuje proti suši na svojih vetrovnih in z vročim soncem obsjanih naravnih rastiščih. Poleg globokih in razvejanih korenin ima tudi usnjato, kosmato in sivo obarvano listje, polno eteričnih olj, ki kar najbolj zmanjšuje izhlapevanje vode in mu omogoča preživetje brez človekove pomoči. Hkrati je ta rastlina dovolj odporna tudi proti zimskemu mrazu, zato se je lahko razširila tudi v celinski del Evrope. Ker ni samo pionirska in odlična medovita rastlina, temveč ima tudi nekatere zdravilne lastnosti, se je že davno tega uveljavila v ljudski medicini in aromaterapiji. Tako so jo že naši predniki gojili po vrtovih, najprej samostanskih in grajskih, potem pa tudi v kmečkih in meščanskih. Dandanes jo lahko opazimo tudi v javnih nasadih. Poiskati pa ji je treba odcedno in apneno rastišče na polnem soncu. V težki ilovnati prsti žajbelj ne more uspevati, še manj na kislih tleh ali v senci.

Na naravnih rastiščih zraste navadni žajbelj (*Salvia officinalis*) do pol metra visoko in ima manjše in izrazito kosmate belosive liste. V vrtnih tleh, bogatejših s humusom in vodo, zraste tudi do metra visoko, njegovo listje pa je nekoliko manj kosmato in bolj silvozeleno barve. Od junija do avgusta razvije vijoličastomodro cvetje, ki ga z veseljem obiskujejo čebele.

Dandanes, ko tudi v vrtnarstvu in krajinskem oblikovanju spoznavamo oziroma na novo odkrivamo posebno vrednost divjih rastlin ter se lotevamo vrtnarjenja (in tudi čebelarjenja) med drugim preprosto iz potrebe po povezovanju z naravo in za sprostitev ob sicer napornem delu, dobiva tudi gojenje navadnega žajblja nov zagon. Sodi v vsak učni zeliščni, zdravilni ali medoviti vrt, kakor tudi v vsak zelenjadni vrt. Prav tako večje ali manjše število sadik ne sme

Foto: Mojca Rehar Klančič

V vrtni kulturi gojimo poleg osnovne vrste žajblja (*Salvia officinalis*) tudi kar nekaj njegovih sort. Med njimi gotovo sodi med lepše raščava in hkrati trpežna širokolistna sorta *Salvia officinalis* 'Maxima'.

manjkati niti v okrasnih vrtovih, ki temeljijo na vrtnarjenju brez kemičnih sredstev, v navadni vrtni zemlji, ne v šotnici. V vrtovih z brezhibno angleško trato ob azalejah in rododendronih se žajbelj ne bo dobro počutil. V javnih nasadih, mestih in naseljih, kjer je veliko betona in asfalta, kjer poleti kar žari od vročine, poleg drugih trpežnih rastlin, tudi nekaterih cvetočih

Foto: Mojca Rehar Klančič

Osnovna vrsta žajblja (*Salvia officinalis*) se v naravi tudi sama razmnožuje s setvijo. Kadar želimo naravi, vrtnarjem in čebelarjem pomagati, gojimo njene sadike v lončkih, v navadni vrtni zemlji. Take sadike so zelo trpežne in dobro prenašajo sajenje na prsto tudi, kadar jim ne moremo nuditi idealne vrtnarske nege.

* Univ. dipl. inž. hortikulture in krajinske arhitekture

trajnic in polgrmov, lahko kot okrasno in hkrati medovito rastlino uporabimo tudi žajbelj, saj ne zahteva veliko nege in hkrati priča o naši skrbi za urejeno okolje brez kemičnih sredstev in celo brez zalivanja. Ob počitniških hišah in čebelnjakih marsikdaj ni na razpolago veliko vode, zato se izogibamo sajenju zahtevnih

okrasnih rastlin. Pa tudi nobene potrebe po tem ne čutimo. Za urejeno okolje bomo pač poskrbeli s tistimi, ki so dovolj trpežne, da bodo lahko uspevale z našo minimalno skrbjo za lep videz in preživetje. Med takšne prav gotovo sodi tudi medoviti in zdravilni navadni žajbelj. ■

APITERAPIJA

Apiterapevti na strokovni ekskurziji po Češki

Filip Terč (1844–1917), avstroogrski zdravnik češkega rodu, ki je živel in delal v Mariboru, se je v prostem času ukvarjal s čebelarjenjem in zdravljenjem s čebeljim strupom. Njegove metode zdravljenja so pomagale številnim bolnikom, o rezultatih teh zdravljenj pa je dr. Terč pisal tudi v strokovnih revijah. S svojimi prispevki je vzbudil veliko zanimanje v mednarodnih zdravniških krogih. Seveda je bil sprva tarča posmeha, a smo mu hvaležni, da je vztrajal in nadaljeval svoje delo ter dokumentiral klinične izsledke zdravljenja revme. Svoje prve uspehe pri zdravljenju je že leta 1888 objavil v Wiener Medizinische Presse, št. 35. Po Terčevi zaslugi smo Slovenci prepoznavni na zemljevidu apiterapije v svetu. Na mednarodnem kongresu apiterapije marca 2006 v Passauu je bil 30. marec – rojstni dan dr. Filipa Terča – razglašen za mednarodni dan apiterapije. V okviru ČZS je bila 2007 ustanovljena komisija za apiterapijo, katere naloge so sodelovati na čebelarskih prireditvah doma in v tujini, seznanjati širšo javnost z apiterapijo, vrniti čebelje pridelke v vsako slovensko hišo in vse ustanove, saj ti zagotavljajo kakovostno in zdravo življenje, ter ob poplavi farmacevtskih izdelkov vrniti ugled čebelam. Doslej je bilo ugodno delovanje čebeljih pridelkov potrjeno pri več kot 500 različnih bolezenskih stanjih in težavah.

Sekcija za apiterapijo dr. Filipa Terča, ki deluje v okviru ČZD Maribor, je v sodelovanju s ČZS in g. Alešem Rodmanom od 8.–10. maja 2015 organizirala strokovno ekskurzijo po poti dr. Terča na Češko. Zgodaj zjutraj se nas je pred Čebelarskim centrom Maribor zbralo 43 bodočih apiterapevtov, od tam pa nas je pot skozi Avstrijo peljala do Šumave in Kdyne. Tam so nas pričakali g. Miro Smolig, inž. Petr Stibor, ki je odgovoren za izobraževanje otrok, inž. Josef Linhart in drugi čebelarji, ki so bili vse tri dni z nami. Ustavili smo se v vasi Praporište, kjer stoji Terčeva rojstna hiša. Ta je bila med vojno porušena, vendar so jo pozneje obnovili v novejšem slogu. Kosilo nas je pričakalo v gostilni Crna gora v Praporištu, kjer so nas pozdravili tudi predstavniki občine. Sledila je še vožnja do kraja Chodov na jugu Prage, kjer smo prespali.

Drugi dan smo se odpeljali v Dol in si ogledali tamkajšnji čebelarski inštitut. Ustanovo in delo v njej

Foto: Anica Vogel

nam je predstavil direktor dr. inž. František Kamler. Inštitut deluje od leta 1922, v njegovem okviru pa po vsej državi deluje še šest hčerinskih centrov, postavljenih na različnih nadmorskih višinah. Ukvarjajo se s čistostjo rase čebel, kakovostjo čebeljih pridelkov, z zdravljenjem in s strokovnim usposabljanjem. Popoldne je bilo namenjeno ogledu Prage, ki je navdušila vse udeležence ekskurzije.

Zadnji dan smo si na vrhu trgovskega centra ogledali čebele, za katere skrbi čebelar, zeliščar in gobar Petr Knapek. Pot nas je nato vodila do kraja Hulice, kjer smo si ogledali t. i. čebelji svet. V njem so lepo prikazani tako čebele in njihovo življenje kot tudi pridelki, sicer pa so v njem tudi predavalnica in panji okrog stavbe. Na poti proti domu smo obiskali še velikega čebelarja L. Belohlavka, dr. vet. med., ki vzreja matice.

Anica Vogel

Vpis v tečaj Apiterapija

Vpisovanje v 70 urni tečaj Apiterapija I bo potekalo od 1. 9. do 24. 10. 2015 oz. do zapolnitve prostih mest (največ 50 kandidatov). Tečaj bo potekal od 24. 10. 2015 do konca aprila 2016, ob sobotah praviloma 2 krat mesečno v Mariboru. Tečaj je namenjen sedanjim ali bodočim članom sekcije Apiterapevt Slovenije. Prvi obrok članarine se plača ob prijavi oz. najkasneje 24. 10. Pogoji za vpis: srednješolska izobrazba, čebelarsko predznanje. Prijavnice na spletni strani www.czdm.si. Podrobni program in ostale informacije dobite pri: Karl Vogrinčič, predsednik sekcije za apiterapijo dr. Filipa Terča, 041/643 600, karl@apicebelarstvo.si ali Vlado Pušnik, predsednik ČZDM, 041/610 110, zveza@czdm.si, vlado.pusnik@amis.net.

Sekcija Apiterapija, ČZD Maribor

Konferenca COLOSS in simpozij o apiterapiji v Sloveniji

Kot smo v našem glasilu že pisali, bo ČZS oktobra gostiteljica mednarodne konference COLOSS in simpozija o apiterapiji. COLOSS (Prevention of honey bee COLony LOSSe – Preprečevanje izgub čebeljih družin) je mednarodno neprofitno združenje s sedežem v Bernu v Švici, usmerjeno v izboljšanje življenjskih razmer čebel (well-being) na svetovni ravni.

Organizacija združuje znanstvenike, veterinarje, specialiste na področju kmetijstva in študente iz 69 držav. Dogodek bo potekal od 21. do 24. oktobra 2015. Čebelarji boste konferenco lahko obiskali 23. oktobra, simpozij o apiterapiji pa 23. in 24. oktobra. Podrobnejši program bo objavljen v prihodnji številki SČ.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Odkritje spominske plošče, posvečene dr. Filipu Terču

V zgodovini bo 6. avgust zapisan kot poseben dan, posvečen dr. Filipu Terču. V njegovem rojstnem kraju Praporišče v občini Kdync na Češkem so namreč v spomin nanj letos na ta dan odkrili spominsko ploščo. Dr. Terč je zaslužen za to, da je apimedicina postala znanstvena veda, za zdaj sicer zgolj kot komplementarna ali dopolnilna, vendar ob določenih pogojih lahko postane tudi del uradne konvencionalne medicine. Njegov rojstni dan, 30. marec, zaznamujemo kot svetovni dan apiterapije.

Dr. Terča se spominjamo po tem, da je kot uspešen zdravnik splošne medicine deloval v Mariboru. Že zelo kmalu se je začel zanimati za čebele in v začetku leta 1878 je postal predsednik mariborske podružnice Štajerskega čebelarskega društva. Člani tega društva so mu iz hvaležnosti za njegovo delo podelili naziv »oče čebelarstva«. Poleg tega se je uveljavil tudi kot stalni učitelj čebelarstva na sadjarski in vinogradniški šoli v Mariboru. Dr. Terč se je zavedal svoje slovanske pripadnosti, zato se je dejavno vključil v slovensko družbeno življenje v mestu, zaradi česar so ga že takrat uvrščali med slovenske zdravnike. Kmalu po preselitvi v Maribor je postal član tamkajšnje slovanske čitalnice, kot planinec pa tudi član sekcije mariborskega nemškega in avstrijskega planinskega društva, saj takrat ni imel druge izbire.

Na povabilo župana občine Kdync smo se slovesne prireditve udeležili tudi slovenski čebelarji, in sicer podpredsednik ČZS mag. Aleš Rodman, predsednik sekcije za apiterapijo dr. Filipa Terča pri ZČD Maribor Karl Vogrinčič in podpredsednik ZČD Maribor Vlado Vogrinec.

Slovesnosti so se udeležili predstavniki občine Kdync skupaj z županom Janom Löffelmanom, ki je bil gonilna sila in tem projektu, predsednik Češke čebelarske zveze dr. Karel Brückler, predstavnik domačega čebelarskega društva inž. Vilem Frisch, ter domači čebelarji in meščani. Omeniti moramo tudi navzočnost predsednika ČD Kyjov g. Mira Smolika,

Foto: Aleš Rodman

ki je pomagal kot prevajalec. Ob robu prireditve je bilo čutiti veliko pozornost, ki so nam jo izkazali češki prijatelji z njihovim županom na čelu. Posebno doživetje je bil ogled tamkajšnjega muzeja, ki je nekažno življenjsko delo župana Jana Löffelmana.

Tudi na Češkem si prizadevajo ustanoviti odbor za apiterapijo. Ker so šele na začetku poti, smo jim pri tem ponudili svojo pomoč in sodelovanje. Vsi Slovenci smo lahko ponosni, da je pri nas živel in deloval tako izjemen človek, kot je bil dr. Terč.

Mag. Aleš Rodman, podpredsednik ČZS

Oddajamo apartma „Čebelarjeva hiška“

041/726-175

Terme Olimia

www.turizem.tevzeve-dobrote.si

Za čebelarje 5% popusti!

Obisk testne postaje v Seničnem

Skupaj z nekaterimi sodelavci ČZS smo 14. julija 2015 obiskali testno postajo Senično, ki je v upravljanju Kmetijskega inštituta Slovenije. Tam so nas sprejeli dr. Gasan Osojnik, Mitja Nakrst, Eva Cukjati in David Kozamernik. Predstavili so nam namen in delovanje plemenilne postaje, prav tako pa tudi okoliščine, ki so privedle do njene vzpostavitve leta 1987. Pokazali so nam čebelje družine, v katerih v okviru izvajanja progenega testa testirajo matice nekaterih naših odobrenih vzrejevalcev. Prve matice za ta test so prevzeli leta 2014, rezultati lanskega te-

stiranja pa bodo zbrani in obdelani letos. Tudi to leto so za test prevzeli 30 matic. Po besedah Mitje Narksta je to tudi zgornja meja matic, ki jih lahko sprejme okolje v okolici Golnika. Kot so nam povedali, so pašne razmere v okolici razmeroma slabe, saj so prvi letošnji med točili šele julija. Zaradi skorajšnjega brezpašnega obdobja jih skrbi, da bi gospodarske družine z ropom povzročile škodo pri narejencih. Zaradi tega smo govorili tudi o ukrepih za preprečitev morebitnega ropa, na koncu pa še o letošnji povprečni čebelarji sezoni.

Dr. Peter Kozmus

Foto: Peter Kozmus

Foto: Peter Kozmus

NOVO – »Čajanka« s predsednikom ČZS Boštjanom Nočem

Pred nami so jesensko-zimski meseci, v tem obdobju pa želim delo ČZS približati slehernemu članu naše krovne organizacije. Zato bomo v gostišču Pri čebelici na sedežu ČZS predvidoma vsak četrtek ob 17. uri pripravljali »čajanke«. Ob čaju z medom se boste čebelarji v sproščenem ozračju lahko pogovorili o vsem, kar vas zanima o delu ČZS, in tudi o čebelarstvu in čebelah nasploh. Prva »čajanka« bo v četrtek, 1. oktobra 2015. Kadar bom sam

zadržan, se bo »čajanke« udeležil eden izmed članov vodstva ČZS. Spoštovane čebelarke in čebelarji, ob čaju z medom se torej vidimo 1. oktobra!

*Boštjan Noč,
predsednik ČZS*

Na ČZS ustvarjali v podporo svetovnemu dnevu čebel

Na najdaljši dan v letu in prvi poletni dan (21. junija) smo na sedežu ČZS pripravili likovno delavnico v podporo razglasitvi svetovnega dne čebel. Na njej so na temo čebel in čebelarstva ustvarjali številni slovenski akademski in ljubiteljski likovni umetniki, nastala dela pa so podarili v podporo svetovnemu dnevu čebel.

Dan smo začeli s slovenskim tradicionalnim zajtrkom ter si z medom, maslom, kruhom in mlekom

okrepili moči. Sledilo je likovno ustvarjanje, ki ga ni skalila niti kratkotrajna ploha, ki nas je presenetila med delom. Ta dan so svoja umetniška dela ustvarjali likovni umetniki in člani ČZS, ki se prav tako ukvarjajo s slikanjem, in sicer: Meta Jarc, Erna Čopar, Andrejka Čufer, Catherina Zavodnik, Meta Šolar, Milena Gregorčič, Jana Vene, Žana Vene, Aleksandra Goluh, Drago Jerman, Janez Jarc, Vinko Železnikar,

Foto: Boštjan Noč

Urška Stropnik Šonc, Mojca Hruševar Rakušček, Petra Matos, Veljko Toman, Štefan Cerar, Stanka Golob, Marko Alauf, Griša Nagy, Marija Sivec, Milan Pirman, Nataša Prestor in Alojzija Jarc.

Umetniška dela, ki so nastala na ta dan, so bila od 18. ure naprej razstavljena v dvorani Antona

Janše. Svetovni dan čebel bi vsako leto zaznamovali prav na njegov rojstni dan, tj. 20. maja. Po krajšem kulturnem programu, v katerem je nastopila tudi mlada lukovška violinistka Marija Kotnik, in pozdravnih besedah predsednika ČZS Boštjana Noča, podpredsednika ČZS Marka Alaufa ter župana občine Lukovica Mateja Kotnika je sodelujoče avtorje in njihova dela predstavila umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. Dela in avtorji bodo predstavljeni tudi v zgibanki, ki bo spremljajoče gradivo ob razstavah teh umetnin.

Umetniško razstavo si bo mogoče v letošnjih jesenskih dneh ogledati v Čebelarstvu muzeju v Radovljici. O natančnem datumu in uri odprtja razstave, na kateri si bo umetniška dela mogoče tako ogledati kot jih tudi kupiti, vas bomo obvestili na naši spletni strani. Vljudno vabljeni!

Nataša Lilek

Nov čebelnjak v Kolovratu

V nedeljo, 9. avgusta 2015, je nadškof msgr. Stanislav Zore v župnijskem vrtu v Kolovratu blagoslovil lep nov čebelnjak. Ta je podoben dotrajanemu čebelnjaku, ki ga je leta 1928 postavil župnik Janko Sušnik in stoji na istem mestu. Pobudo za nov čebelnjak je dal zdajšnji prizadevni župnik Anton Humer, ki skupaj s svojo sestro plačal tudi vse stroške izdelave. Čebelnjak sta prostovoljno izdelala in postavila čebelar ČD Zagorje Fortunat Sirk in Ciril Urbanija.

Sicer pa ima dolina Kolovrata z okolico bogato čebelarstvo tradicijo, saj je bil Jogrov čebelnjak v Žvaruljah nedavno prepoznan kot najstarejši ohranjen čebelnjak na Slovenskem. Leta 1887 je v Kolovrat prispel Francišek Rojina (1867 – 1944) ter postal učitelj v tedaj na novo zgrajeni osnovni šoli. To je bila zanj prva služba, saj je to leto končal šolanje na učiteljski. Poleg učenja šoloobveznih otrok je v večernih urah poučeval branja in pisanja starejše krajane po okoliških vaseh, v prostem času pa je čebelaril v čebelnjaku pri Strmljanovih v Kolovratu. Leta 1898 je končal svojo učiteljsko kariero, ker je postal prvi urednik Slovenskega čebelarja. V njem je pogosto

Foto: Marian Dolinšek

pisal o lepotah doline Kolovrata, o tamkajšnjih ljudeh in svojih tamkajšnjih doživljajih. Nekaj let pred smrtjo je izjavil, da mu je žal, ker ni vse življenje ostal v Kolovratu, saj mu je bilo tam tako lepo.

Župniku g. Antonu Humerju in tudi vsem drugim, ki so sodelovali pri izdelavi in postavitvi tega lepega čebelnjaka, se vsi zagorski čebelarji najlepše zahvalujemo za njihov trud.

Jožef Smrkolj

Učni čebelnjak za horjulske krožkarje

V Horjulu so v okviru slovesnosti ob praznovanju občinskega praznika najprej odprli nov učni čebelnjak, ki ga je postavila Občina Horjul, panje je prispevalo ČD Dolomiti, ČZS pa je prispevala del opreme. Pred čebelnjakom, ki stoji na travniku za horjulsko šolo, je zbrane goste, čebelarje, učitelje, otroke, starše in druge najprej prijazno pozdravil župan Janko Prebil. Ob tej priložnosti je dejal, da občina ob letošnjem pra-

zniku na simboličen način zaznamuje tudi dan varstva okolja, saj čebelnjak prav na ta dan predajajo mladim, nadobudnim in vedoželjnim učencem čebelarstva krožka, ki na OŠ Horjul obstaja že vrsto let, zdaj pod mentorstvom ravnatelja Primoža Garafola. Za njim sta zbrane nagovorila še evropski poslanec Alojz Peterle in podpredsednik ČZS Franc Šmerc. Dogajanje ob čebelnjaku je popestril šolski pevski zbor s pesmijo o

čebelah. Sledila sta še blagoslov čebelnjaka, ki ga je opravil župnik Janez Smrekar, ter uradna izročitev ključev. Ob tem je župan vsem krožkarjem zaželel, da bi v čebelnjaku pridobili veliko praktičnega znanja in tako prispevali nekaj dobrega k skrbi za naše okolje ter seveda natočili kak liter medu. Ob koncu so se učenci zahvalili vsem, ki so pripomogli k postavitvi čebelnjaka, in obljubili, da bodo vestno skrbeli za življenje čebel in okolico čebelnjaka.

Nadja Prosen Verbič

Foto: Nadja Prosen Verbič

Razpis za 15. vseslovensko ocenjevanje medenih pijač ob 10. obletnici začetka izdelovanja peneče medice

Leto je naokrog in spet je čas, da se predstavite z vašimi medenimi pijačami na že 15. vseslovenskem ocenjevanju medenih pijač. Dogodek bomo tudi posvetili 10. obletnici začetka izdelovanja peneče medice. Strokovna ocenjevalna komisija KGZ Maribor, bo ocenila naslednje pijače:

- medena žganja,
- medeni likerji,
- medeni likerji z dodatki,
- medice in
- peneče medice

Rok za prijavo in dostavo vzorcev je **najkasneje do 30. septembra 2015**. Za medena žganja in medene likerje je potrebno oddati za analizo in ocenjevanje po dve enoti s prostornino 500 ml, za medice štiri enote s prostornino najmanj 375 ml, za peneče medice pa dve enoti po 750 ml. Ob prijavi je potrebno plačati 45,00 EUR za vsak vzorec medenega žganja ali medenega likerja. Za vsak vzorec medice

je treba ob prijavi plačati 50,00 EUR, za vzorec peneče medice pa 65,00 EUR.

Pet članska strokovna komisija bo medene pijače ocenjevala na podlagi veljavnega pravilnika, ki je objavljen na spletni strani ČZS. Ocenjevanje bo potekalo v degustacijski sobi Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor v začetku meseca oktobra 2015. Udeleženci bodo za svoje izdelke prejeli analize in rezultate ocenjevanja v oktobru 2015.

Prijavnice lahko dobite na ČZS, na ČZD Maribor ali na spletni strani www.czs.si. Vzorce medenih pijač pošljite po pošti ali jih dostavite osebno na naslov: Društvo izdelovalcev medenih pijač Maribor, Pot na Rute 8, 2000 Maribor. Stroške ocenjevanja plačajte na TRR društva in ne v gotovini, na št. **SI56 1934 0501 1194 728** (DBS d.d.), ter priložite potrdilo o plačilu. Z željo, da se udeležite našega ocenjevanja v čim večjem številu, vas lepo pozdravljam.

Marko Cesar,
predsednik društva izdelovalcev medenih pijač

Ocenjevanja medu 2015

Organizator	Kategorija ocenjevanja	Zbiranje vzorcev	Naslov	Kotizacija	Informacije	Ocenjevanje
23. senzorično ocenjevanje medu ČD Ljubljana Moste-Polje	društveno	4. 9. 2015, od 17. do 19. ure	Prostori ČD v Zadrudnem domu Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, Ljubljana	15 EUR	g. Svete, 051/726 909 (od 18.00 ure naprej)	septembra
Slovensko ocenjevanje medu - Ilirska Bistrica 2015	slovensko	7.-9. 9. 2015 od 18.00 do 19.00 ure	Čebelarski dom, Ilirska Bistrica	10 EUR	g. Skrt, 041/484 174	19. 9. 2015
10. ocenjevanje medu Novo mesto 2015	slovensko	18.-20. 9. 2015	Tine Košmerl, Petelinjek 33, Novo mesto	15 EUR	g. Košmerl, 07/334 41 91, 051/344 512, www.cebelarjinm.si	26. 9. 2015

Na državnem ocenjevanju medu bodo lahko tekmovali le vzorci medu z ocenjevanj, ki potekajo v

skladu s pravilnikom ČZS o senzoričnih ocenjevanjih medu.

Boštjan Kojek – svetovalec JSSČ, specialist za tehnologijo čebelarjenja

Po končani osnovni šoli v Kočevju, kjer sem obiskoval čebelarški krožek, in Srednji gozdarski šoli v Postojni sem decembra 1996 z zagovorom diplomske naloge »Gozdno medenje in proizvajalci mane na Kočevskem« diplomiral na višješolskem študiju gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Prvo zaposlitev sem dobil na OŠ Ljuba Šerčerja v Kočevju, kjer sem tri leta poučeval tehnično vzgojo. Pripravnništvo in strokovni izpit sem opravil na Zavodu za gozdo-ve Slovenije, potem pa sem se kot vodja del zaposlil v proizvodnem podjetju Gozdarstvo Grča. Med delom sem junija 2005 končal izredni visokošolski strokovni študij in pridobil strokovni naziv dipl. inž. gozdarstva.

Delo s čebelami me je vedno privlačilo. V otroštvu so me z njimi seznanili starši, pozneje pa se nam je pridružila še moja žena, ki zdaj že deseto leto vodi Družinsko čebelarstvo Kojek. Skupaj skrbimo za približno 200 čebeljih družin. Imamo dve stacionarni in tri prevozne enote. V prvi prevozni enoti imamo AŽ-panje, v drugi enoti Grajševe panje in v tretji enoti trietažne AŽ-panje. V stacionarnih enotah imamo AŽ-panje in rezervne družine, poleg teh pa tudi nekaj nakladnih panjev, katerih vloga je bolj učna kot go-

spodarska. V neposredni bližini doma v Hrovači smo kupili hišo z gospodarskimi poslopji in jo preuredili za potrebe čebelarstva. S sredstvi, pridobljenimi na razpisu Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, smo opremili sodobno polnilnico za med ter klet za pripravo in zorenje medenih pijač. Novi čebelnjak smo prilagodili tako, da je varen za dostop in ogled obiskovalcev, gradimo pa še dva turistična apartma-ja in multimedijško predavalnico. Ker pri čebelarjenju nikoli ni dovolj znanja, sem lani uspešno opravil še čebelarki mojstrski izpit.

Upam, da bom na novem delovnem mestu pridobil še dodatna znanja, tako da jih bom skupaj z dozdajšnjimi izkušnjami uporabil za kakovostno svetovanje in druge naloge, za katere sem odgovoren. Naj jih navedem nekaj: izobraževanje čebelarjev, zagotavljanje optimalne izrabe gozdnih paš, preprečevanje pomorov čebel s FFS, spodbujanje lastne vzreje matic, spodbujanje k čebelarjenju, usposabljanje za razločevanje kranjske čebele od križancev, izboljšanje ekonomičnosti čebelarjenja, sodelovanje z raziskovalnimi ustanovami pri iskanju optimalnih rešitev na področju tehnologije čebelarjenja, sodelovanje pri načrtovanju razvojnih programov v čebelarstvu, prenašanje znanstvenih izsledkov v prakso s pripravo in izvedbo izobraževanj ...

Boštjan Kojek, svetovalec JSSČ

Zbiranje prednaročil za knjigo

ČZS je v letošnji 1. št. Slovenskega čebelarja napovedala izid nove knjige z naslovom »*Biologija in kontrola parjenja pri medonosni čebeli*« avtorjev Gudrund in Nikolausa Koenigerja ter Friedrich-Karla Tielserja. »*V njej je združeno obsežno znanje o paritveni biologiji, ki je bilo do zdaj razdrobljeno po strokovni literaturi. Delo je splošno razumljivo in je zakladnica znanja za vse, ki jih zanima biologija čebel, ter za čebelarje, ki želijo sami vzrejati matice, za vzrejevalce pa bo dobrodošel učbenik in obvezno čtivo. Avtorji svojo pozornost namenja-jo spolnim osebkom v čebelji družini. Obravnavajo razvoj in morfološko spolovilo, zapleteno paritveno vedenje in trotovišča, razpravljajo o razdaljah, ki jih lahko premagajo med praho, natančno opišejo potek posameznega parjenja, vlogo različnih delov spolovila pri uspešni osemenitvi ter večkratno parjenje matic. V drugem delu avtorji vse to*

povežejo s praktično uporabo pri sodobnem delu vzrejevalcev, ki želijo tako ohranjati posamezne rase kot tudi selekcionirati zelene lastnosti. Ključno vlogo pri tem ima učinkovita kontrola parjenja. Avtorji opišejo tudi različne pristope k vzreji – od parjenja na stojišču oz. na plemenilnih postajah do umetnega osemenjevanja – ter jih primerjajo po uspešnosti.«

Knjiga naj bi predvidoma izšla do konca leta 2015, to pa je odvisno od zbranih prednaročil. Redna prodajna cena skupaj z DDV bo 50 EUR, v prednaročilu pa boste za knjigo odšteli le 38 EUR. V ceno niso zajeti stroški pošiljanja po pošti. Prednaročila in predplačila za knjigo do 30. septembra 2015 zbira ga. Dimc (tel.: 01/729 61 00, e-naslov: barbara.dimc@czs.si). Nakup vam toplo priporočamo.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Krmilniki – oblike in načini krmljenja

Krmljenje čebel v poznopoletnem in jesenskem obdobju je lahko zamudno in nam povzroča nemalo skrbi. Tako se sprašujemo o času krmljenja, količini in vrsti dodane hrane, razmerju med sladkorjem in vodo v raztopini, o tem, kaj storiti, da ne izzovemo ropa ... Čebelarji si pri tem opravilu pomagamo na različne načine. Radi pravimo, da je načinov krmljenja toliko, kot je čebelarjev. Ker imajo še posebej začetniki težave pri izbiri načina krmljenja, želimo zbrati

kar največ inovativnih in preizkušenih načinov krmljenja ter jih prihodnje leto predstaviti zainteresiranim čebelarjem. Ker je zdaj pravi čas za fotografiranje krmilnikov (pitalnikov), prosimo vse čebelarje, ki imate dobre izkušnje, da nam na e-naslov: bostjan.kojek@czs.si pošljete fotografije krmilnika s kratkim opisom postopka krmljenja ter vaše ime, priimek in naslov. Za sodelovanje se vam lepo zahvaljujemo.

Boštjan Kojek, svetovalec JSSČ

Povabilo k sodelovanju pri soorganizaciji tekmovanja mladih čebelarjev

ČZS vabi čebelarske organizacije k sodelovanju pri soorganizaciji državnega srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev v letih 2016 in 2017. Tekmovanje običajno poteka prvo majsko nepraznično soboto. Nameramo o sodelovanju pri soorganizaciji državnih

tekmovanj mladih čebelarjev naj čebelarske organizacije izrazijo pisno in jo najpozneje do 9. septembra 2015 pošljejo na naslov ČZS. Že vnaprej se vam zahvaljujemo za vaše sodelovanje.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Nova uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji

Vlada RS je 31. julija 2015 izdala novo Uredbo o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Ur. l. RS, št. 57/2015), ki je začela veljati 15. dan od objave v Uradnem listu. Uredba vsebuje pomembne administrativne poenostavitve tako za kmete kot tudi za čebelarje. Med drugim je odpravljeno vodenje posebnih evidenc za opravljanje dopolnilnih dejavnosti. Zahtevane deleže surovin bodo ugotavljali na podlagi prejetih računov ali z drugimi dokazili, ki vsebujejo potrebne podatke, kakršne kmetije že vodijo na podlagi drugih zahtev.

Uredba določa tudi oblike povezave med osnovno kmetijsko pridelavo in dopolnilno dejavnostjo. Zahtevani so minimalni deleži lastnih pridelkov ali izdelkov pri predelavi ali porabi v turizmu na kmetiji. Porabnikom je omogočena izbira kmetijskih izdelkov, narejenih iz surovin s slovenskih kmetij.

Za dejavnosti, povezane s čebelarstvom, ni več treba imeti v uporabi najmanj enega hektarja primerljivih kmetijskih površin in prav tako **ni več treba oddati zbirne vloge, kmetija pa mora imeti v register čebelnjakov vpisanih najmanj 10 čebeljih družin**, in to v skladu s predpisom, ki ureja register čebelnjakov.

Pomembna sprememba v primerjavi s staro uredbo je tudi ta, da lahko nosilec te dopolnilne dejavnosti, ki sam prideluje sadje in zelišča, te uporablja za proizvodnjo čebeljih pridelkov z dodatki. Ne glede na 1 ha primerljivih zemljišč pa lahko nosilec ali član, če ima v uporabi 0,02 ha površin, poseja-

nih z zelišči, registrira tudi dejavnost predelave zelišč in proizvodnjo eteričnih olj. Odpravljena je tudi pomanjkljivost glede nosilca dopolnilne dejavnosti. Po stari uredbi je bil nosilec dopolnilne dejavnosti, povezane s čebelarstvom, lahko samo lastnik čebel, vpisan v register čebelnjakov, po novi uredbi pa so lahko nosilci dopolnilne dejavnosti tudi člani kmečkega gospodarstva, ki so vpisani v register kmetijskih gospodarstev.

Nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki so do uveljavitve te uredbe dopolnilno dejavnost na kmetiji opravljali v skladu s prej veljavno zakonodajo, morajo opravljanje te **dejavnosti uskladiti z določbami nove uredbe najpozneje do 1. januarja 2016, izjema pa so tisti, ki so že prejeli sredstva iz naslova ukrepov razvoja podeželja in katerih petletna obveznost iz odločbe o pravici do sredstev se ne bo iztekla do 1. januarja 2016.** Ti morajo opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji uskladiti z določbami nove uredbe v 60 dneh po izteku petletne obveznosti iz odločbe o pravici do sredstev.

Nova uredba tudi natančneje določa, katere dejavnosti lahko registrira čebelarska kmetija, ki nima hektarja primerljivih površin, pa tudi pogoje za opravljanje posamezne dejavnosti. Podrobnosti in povezavo do uredbe najdete na spletni strani Uradnega lista: www.uradni-list.si/1/content?id=122752#!/ Uredba-o-dopolnilnih-dejavnostih-na-kmetiji in na www.czs.si.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Sprememba Zakona o dohodnini (ZDoh-2P)

Konec julija je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2P: Ur. l., št. 55/2015), ki ukinja prag obveznega vstopa v računovodstvo za tista kmečka gospodarstva, ki so v povprečju dveh zaporednih predhodnih let presegla 7.500 EUR pavšalnega dohodka iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti (tj. pavšalne ocene dohodka na panj, katastrskega dohodka in obdavčljivih subvencij). S 1. januarjem 2016 bodo tako tista kmečka gospodarstva, ki so morala doslej voditi računovodstvo oz. evidence za obračun davkov, znova lahko ugotavljala davčno osnovo na podlagi katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj, davčni obračun za leto 2015 pa bodo morala pripraviti do konca marca 2016.

Finančna uprava RS je zagotovila, da bodo vsi zainteresirani pravočasno obveščeni o postopkih, potrebnih za spremembo načina ugotavljanja davčne osnove. Kdor se je za računovodstvo odločil prostovoljno, pa mora v sistemu ostati najmanj pet koledarskih let.

S spremembo zakona je bil razširjen tudi **na bor dohodkov, povezanih z osnovno kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ki so oproščeni plačila dohodnine**. Na podlagi 26. člena ZD toh-2 je iz dohodka iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti še vedno izvzet pavšalni dohodek za največ 40 čebeljih družin v okviru kmečkega gospodarstva. S spremembo Zakona o dohodnini bo Finančna uprava z letom 2015 oprostitev plačila dohodnine priznavala tako za tiste, ki so bili plačila oproščeni že doslej, kot tudi za **odškodnino za škodo, ki jo povzročajo prostoživeče živali ali zavarovane prostoživeče živalske vrste, za podpore za sheme kakovosti ter za plačila za t. i. zeleno komponento**. Zaradi vključitve plačil za zeleno komponento med dohodke, ki so oproščeni dohodnine, bo davčna osnova za sicer obdavčena neposredna plačila nižja za približno 30 odstotkov.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Zakon o davčnem potrjevanju računov sprejet

Od 2. januarja 2016 naprej bo treba v skladu z Zakonom o davčnem potrjevanju računov (Ur. l. RS, št. 57/15) **vse račune za dobavo blaga in storitev, plačane za gotovino, po predpisanem postopku potrditi pri Finančni upravi RS (FURS)**. Zakon predvideva prehodno obdobje dveh let, tj. do 31. decembra 2017, v katerem se lahko zavezanec prosto odloči o tem, ali bo za izdajo računov uporabljal elektronsko napravo za izdajo računov z vzpostavljeno elektronsko povezavo s FURS-om ali vezano knjigo računov (VKR). Če se bo odločil za uporabo VKR, bo moral zavezanec račune naknadno potrditi pri FURS-u.

Potrjevanje računov pri FURS-u bo obvezno za vse osebe, ki pri opravljanju dejavnosti izdajajo račune za gotovinsko poslovanje, razen zakonsko določenih izjem (tujci dobavitelji, ki opravljajo prodajo na daljavo, tujci, vključeni v sistem mini VEM v okviru zakonodaje o DDV na ravni EU, in podjetja, ki množično izdajajo račune v določenih dejavnostih). Po tem zakonu je plačilo z gotovino vsako plačilo, ki ni neposredno nakazilo na transakcijski račun prodajalca oziroma dobavitelja blaga ali storitev.

Za izvajanje postopka potrjevanja računov bo moral zavezanec pridobiti namensko digitalno po-

trdilo, si zagotoviti elektronsko (spletno) povezavo svoje elektronske naprave za izdajo računov s centralnim informacijskim sistemom FURS-a in prek njene elektronske povezave sporočiti podatke o poslovnih prostorih, v katerih bo pri gotovinskem poslovanju izdajal račune. Zavezanec bo moral vsak račun, ki bo plačan z gotovino, potrditi pri FURS-u. Potrditev računa bo izvedena z dodelitvijo enkratne identifikacijske oznake računa (EOR). Zakon predvideva tudi primere izdaje računa brez EOR-ja, in sicer ob izpadu elektronske povezave, izdaji računa s plačilom na transakcijski račun, ki bo naknadno plačan z gotovino, če bodo storitve opravljene prek avtomatov ter ob izdaji računa z uporabo VKR. Takšna izdaja računa je predvidena ob morebitnem nedelovanju elektronske naprave in nezmožnosti vzpostaviti elektronske povezave. Tako izstavljene račune bo moral zavezanec naknadno potrditi pri FURS-u. Postopek potrjevanja računov pri FURS-u bo za zavezanca obvezen od 2. 1. 2016, neobvezno vključitev v sistem potrjevanja računov pa bo mogoča že 1. 12. 2015.

Za čebelarje, ki niso dolžni voditi evidenc in izdajati računov iz osnovne kmetijske dejavnosti (tisti, ki so obdavčeni na podlagi pavšalne ocene dohodka na panj), potrjevanje izdanih računov pri

FURS-u **ne bo obvezno**. Bo pa to obvezno za vse tiste čebelarje, ki morajo voditi evidence (če npr. davek od dohodka ugotavljajo na podlagi vodenja knjig ali po normiranih odhodkih, so zavezanci za DDV, če so registrirani kot s. p. in če imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji – samo za tiste dejavnosti, ki sodijo med dopolnilne dejavnosti). Podrobnosti glede izdaje računov za čebelarje si lahko preberete v prispevku »Čebelji pridelki in izstavitve računov«.

Kaj pa čebelarska društva? Tudi društvo, ki je oproščeno obračunavanja DDV, ker v minulih 12 mesecih ni preseglo 50.000 evrov obdavčljivega prometa (mali davčni zavezanec), je zavezanec za potrjevanje računov, če pri gotovinskem poslovanju opravi dobavo, za katero je treba izdati račun. ČD, ki v svojem imenu in za svoj račun prodaja med in medico, mora poleg ustrezne registracije pridobitne dejavnosti, za prodajo teh pridelkov izstaviti račun. Društvo, ki je zavezanec za plačilo DDV, mora na računu za opravljeno dobavo (medu in medic) obračunati tudi tega. Če bo tak račun plačan z gotovino, bo predmet davčnega potrjevanja. Ker nakazilo na

transakcijski račun ni gotovinsko poslovanje, davčno potrjevanje računov v tem primeru ne bo potrebno.

Za članarino, od katere se po določbi 16. člena Pravilnika o izvajanju ZDDV-1 DDV ne obračunava DDV, društvu ni treba izdati računa. **Če pa je članarina, ki jo prejme društvo, plačilo za dobavo blaga oziroma storitev iz drugega odstavka 42. člena ZDDV-1, je ta seveda predmet DDV, zato je zanjo treba izdati račun.** Več o članarini z vidika DDV je pojasnjeno na:

www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_dodano_vrednost_pojasnila/oprostitve_ddv/obdavcitev_clanarine_pri_drustvih. Podrobnosti si lahko preberete na spletni strani, namenjeni davčnim blagajnam in VKR. V rubriki Vprašanja in odgovori boste našli odgovore na številna vprašanja, povezana z obvezno izstavitvijo računov iz vezane knjige računov in tudi s potrjevanjem računov pri FURS-u. *Tanja Magdič, svetovalka JSSČ*

Vir: <http://www.fu.gov.si>

Delovanje terenskih svetovalcev v novem koncesijskem obdobju

Program JSSČ v novem koncesijskem obdobju od leta 2015–2020 zahteva, da mora posamezni terenski svetovalec na leto opraviti najmanj 150 ur svetovalnega dela. Zaradi tega se je občutno zmanjšalo število terenskih svetovalcev, ki morajo poslej na terenu na leto opraviti enako število skupnih ur, kot so jih doslej. Posamezen terenski svetovalec je v primerjavi s prejšnjim koncesijskim obdobjem odgovoren tudi za večje območje.

Terenski svetovalci so čebelarjem dostopni na območju celotne Slovenije. Njihova svetovanja obsegajo praktične nasvete pri čebelarjenju, in sicer na področju tehnologije, ekonomike in varne hrane, pri izvajanju splošnih preventivnih ukrepov in pregledovanju čebeljih družin, ocenjevanju pravilnosti njihovega razvoja v različnih vzrejnih razmerah in pri ugotavljanju morebitnih sprememb v vedenju čebel ali sprememb pri zaletih, pa tudi pri pripravi čebel na prevoz, izrabi paše in vsem, kar je potrebno za izboljšanje tehnološkega stanja v čebelarstvu. Delo terenskih svetovalcev je usmerjeno, zato morajo upoštevati program dela JSSČ in navodila vodje JSSČ ter izpolnjevati predpisane pogoje za terenskega svetovalca. Ti pogoji so: najmanj pet let izkušenj s področja čebelarstva in aktivno čebelarjenje z najmanj 10 čebeljimi družinami, najmanj srednješolska izobrazba in usposobljenost za delo terenskega svetovalca, poznati pa mora tudi novosti v praktičnem

čebelarjenju. Zaradi tega se mora terenski svetovalec udeleževati izobraževanj, ki jih zanje vsako leto organizira koncesionar. Terenski svetovalec si sam zagotovi oz. organizira prevoz do lokacije svetovanja.

V prvih devetih mesecih tega leta so terenski svetovalci opravili 3759 ur svetovanj, od tega jih je posamezni terenski svetovalec opravil najmanj 113. V tem obdobju so terenski svetovalci svetovali predvsem na področju varne hrane, tehnologije čebelarjenja in ekonomike čebelarstva ter čebelarjem začetnikom. Poleg tega so na terenu izvedli še svetovanja o rejskem programu, osnovni odbiri, pridelavi medu in shemah kakovosti. Na področju osnovne odbire so čebelarjem svetovali glede obarvanosti obročkov na zadkih čebel. Če so pri nekem čebelarju opazili, da ima rumene obročke na zadkih več kot dva odstotka njegovih čebel, so mu predlagali zamenjavo matice. Poleg tega je v tem obdobju potekalo tudi zbiranje vzorcev čebel za ugotavljanje deleža čebel z rumenimi obročki na zadkih na območju RS, tako da bodo v laboratoriju lahko izvedli morfološko analizo čistosti kranjske čebele v Sloveniji.

Jeseni bodo svetovalci na terenu, za katerega so pristojni, izvedli še po dve svetovanji, in sicer o uporabi spletnih aplikacij in izpolnjevanju obrazcev v SDHNČ, svetovanja pri čebelarjih pa bodo potekala tudi v drugi polovici leta.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

V Piranu diši po medu

Na pobudo Čebelarke zveze Slovenije bo Pošta Slovenije letos izdala posebno poštno znamko z **vonjem po medu** in z motivom tradicionalnega slovenskega zajtrka. V sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Pošto Slovenije, Občino Piran, Obalnim čebelarskim društvom Koper in Osnovno šolo Piran bo Čebelarska zveza Slovenije v **torek, 22. septembra 2015, med 10. in 18. uro** pripravila poseben dogodek ob predstavitvi znamke »**V Piranu diši po medu**«.

Poleg stojnic z bogato ponudbo čebeljih pridelkov in izdelkov ter lokalne hrane bomo organizirali številne delavnice ter predstavitve pomembnosti čebel in lokalno pridelane hrane, ki bodo namenjene tako otrokom kot širši javnosti. Podroben program ob izdaji poštne znamke bo objavljen na spletni strani ČZS. Prisotnost na dogodku sta poleg predsednika ČZS Boštjana Noča potrdila tudi minister Dejan Židan in piranski župan Peter Bossman. Vabljeni!

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Izdelava razvojnih načrtov

Razmišljate, da bi razširili svoje čebelarstvo in investirali vanj? Na usposabljanjih o izdelavi razvojnih načrtov za čebelarstvo vam bomo predstavili metodo, na podlagi katere boste preverili svoje zamisli o možnostih za razširitev čebelarstva. Za uskladiitev

termina usposabljanja na vašem območju pišite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si ali pokličite tel. št.: 040 436 518.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Usposabljanje za upravljavce pašnih redov in čebelarje

Obveščamo vas, da bomo predvidoma od oktobra naprej v desetih krajih po Sloveniji izvedli posebno usposabljanja, na katerih bomo upravljavcem pašnih redov in čebelarjem predstavili zakonodajo o

izrabi paš ter uporabo različnih spletnih aplikacij, ki omogočajo pregled, vnos in registracijo stojišč. Datum in kraji usposabljanj bodo objavljeni v prihodnjih številki SČ.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Obvezna predprijava na usposabljanja o Smernicah HACCP in apitehničnih ukrepih

Čebelarji, ki čebelje pridelke dajejo v promet, morajo zagotavljati tako kakovost in varnost medu kot tudi njegovo sledljivost. V pomoč pri tem so jim lahko *Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP* (v nadaljevanju Smernice), ki jih je pripravila ČZS, potrdil pa jih je Urad za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Zato za čebelarje izvajamo usposabljanja o Smernicah, v krajši obliki pa jih izvajamo tudi kot obnovitev znanja (v urniku so objavljeni kot Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV) za tiste čebelarje, ki so osnovno usposabljanje že opravili. V obeh primerih sledi usposabljanju tudi preverjanje znanja, ki je podlaga za izdajo potrdila o udeležbi.

Na usposabljanje se lahko prijavite bodisi prek e-Čebelarja bodisi na e-naslov: zlatica.kovacevic@czs.si, in sicer vse do dva dneva pred začetkom seminarja. Prijavljeni udeleženci bodo potrdilo o udeležbi prejeli takoj po končanem usposabljanju, neprijavljeni pa ga bodo morali osebno prevzeti na ČZS ali (po dogovoru) v terenskih svetovalnih pisarnah JSSČ. Za izvedbo predavanja o Smernicah mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev, to pa velja tudi za usposabljanja o apitehničnih ukrepih, ki so izjemno pomembni za uspešno čebelarjenje. Potrdilo, ki ni starejše od petih let, je sicer pogoj za kandiranje na razpisih za tehnično pomoč.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Posebna akcija v septembru

Ta mesec vam ob nakupu moških majic »Slovensko je biti čebelar« (L-XXL) po ugodni ceni 2,50 EUR za kos ponujamo ženske majice »Ohranimo če-

bele«. Majice lahko naročite na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si ali po tel. št.: 041/370 409.

Tajništvo ČZS

Urnik usposabljanj v septembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS!** Iz

objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
16. sep.	19.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Čebelarški dom Beltinci	g. Benčik 051/308 540
22. sep.	16.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Čebelarški dom Beltinci	g. Semen 031/787 235
22. sep.	17.30	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Čebelarški dom Beltinci	g. Semen 031/787 235
23. sep.	18.00	Pridelava in predelava voska	Vlado Auguštin	Ribiški dom Litija	g. Rozina 031/480 055
23. sep.	18.00	Delavnica za uporabo spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS	Vlado Auguštin	Ribiški dom Litija	g. Rozina 031/480 055
24. sep.	15.30	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Klemenčič Štrukelj 040/436 518
24. sep.	18.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Prešernova dvorana, Narodni dom, Tržaška cesta 44, Logatec	g. Žakelj 041/560 573
30. sep.	15.30	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Krajevna skupnost Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan	g. Šuligoj 041/583 596
30. sep.	18.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Sejna dvorana občine Tolmin, Ulica padlih borcev 2, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
30. sep.	18.00	Pridelava in predelava voska	Vlado Auguštin	Center za medgeneracijsko družjenje, Cesta Notranjskega odreda 46, Stari trg pri Ložu	g. Palčič 031/618 900

Izposoja maskote

Pri ČZS si je za različne prireditve, sejme in dogodke mogoče izposoditi maskoto kranjske sivke. Cena izposoje je 20 EUR. Podrobnejše informacije v zvezi z izposojjo dobite pri ge. Barbari Dimc po tel. št.:

041/370 409 ali na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Tajništvo ČZS

Foto: MB

Novo v ponudbi ČZS

Na ČZS sta po novem na voljo otroški vodni tatu (pakirano po 100 kosov – 13,00 EUR) in obesek za ključe (2,5 EUR), oboje z motivom kranjske čebele. Naročila lahko pošljete na e-naslov: barbara.dimc@czs.si ali jih sporočite po tel. št.: 041/370 409.

Tajništvo ČZS

Obesek za ključe

Vodni tatu

N O V O!!! EKOPRŠILNIK

Novi ekopršilnik ustvarja zelo fino meglo, primerno za pršenje pripravkov za zatiranje škodljivcev na različnih področjih (čebelarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo ...). Preprosta uporaba in priprava zelenih koncentracij. Imetniki katerega od starejših modelov imajo ob nakupu priložnost starega zamenjati z novim ter si s tem zagotoviti dodatni popust. Po dogovoru je mogoče tudi prikaz delovanja ekopršilnika v posameznih čebelarskih društvih.

Informacije o pršilniku in prodaji po tel. št.: 041/718 743 in 041/833 056 ali na e-naslovu: brane.avsec@siol.net.

Izdelano v Sloveniji

Cenik prodajnih artiklov ČZS

Vse prodajne artikle ČZS lahko naročite po e-pošti: barbara.dimc@czs.si oz. po tel. št.: 01/729 61 00. Vse cene so z DDV-jem. Če želite, da vam naročeno blago pošljemo po pošti, boste morali plačati

tudi stroške dostave (3,00 EUR). Vse artikle si lahko ogledate tudi na naši spletni strani www.czs.si, v rubriki e-trgovina. Za podrobnejše informacije smo vam na voljo po telefonu ali e-pošti.

LITERATURA	CENA V EUR
Čebele – Mala vseveda (I. Esenko)	16,00
Ptice – Mala vseveda (I. Esenko)	16,00
Čebela – ustvarjalne ideje	2,17
Čebela se predstavi – učbenik in delovni zvezek (M. Mlaker)	3,10
Priročnik za začetnike (V. Pušnik)	5,00
Čebelarjenje v nakladnem panju (J. Rihar)	15,60
Mana iglavcev (J. Rihar)	15,60
Varoza čebel (J. Rihar)	13,00
Vzrejajmo boljše čebele (J. Rihar)	19,80
Med – značilnosti slovenskega medu	2,70
Cvetni prah	1,90
Pridelava in predelava voska (V. Auguštin)	4,34
Čebelji pridelki – pridobivanje in trženje (M. Meglič)	6,26
Recepture izdelkov iz čebeljih pridelkov (J. Božič)	4,34
Zdravljenje s čebeljimi pridelki (P. Kapš)	43,00
Bolezni dihal in čebelji pridelki (P. Kapš)	34,00
Filip Terč – začetnik moderne apiterapije (G. Pivec)	15,00
Čebeloreja (I. Jurančič)	2,92
Slovenski čebelnjak (B. Juvanec)	20,00
Čmrliji v Sloveniji	3,90
Večjezični slovar čebelarstva	4,17
Zbornik »Sadovi dela dr. Janeza Poklukarja« (SAČD)	6,00
Čebele Slovenije (A. Gogala)	18,00
Obrazci za vodenje notranjega nadzora v čebelarstvu	3,00
ODLIČJA in DIPLOME	
Različne diplome	0,83
Odličje Antona Janše	24,00
Listina častnega člana	0,19
Listina čebelarskega veterana	0,19
Značka zvestobe – za 10 let članstva	2,50
Značka zvestobe – za 20 let članstva	2,50
Značka zvestobe – za 30 let članstva	2,50
Značka zvestobe – za 40 let članstva	2,50
Značka zvestobe – za 50 let članstva	2,65
DVD	
S čebelo do medu	5,00
Varoja	5,00

Čebelarske turistične poti (na voljo v treh jezikih)	10,00
Kranjska sivka	12,00
TABLE	
Enostranska tabla	17,00
Dvostranska tabla	25,00
Opozorilna tabla – čebelji pik	18,30
PRELEPKI	
Prelepka SMGO (mala)	0,050
Prelepka SMGO (velika)	0,050
SLOVENSKI ČEBELAR	
Izvod SČ – člani	4,00
Izvod SČ – nečlani	7,00
Naročnina na SČ (tujina)	50,00
Naročnina na SČ (Slovenija)	45,00
OBLAČILA	
Majica »Ohranimo čebele«	7,00
Majica »Slovensko je biti čebelar«	7,00
Majica, otroška (za 4, 6 in 8 let), v rumeni, ciklamni in črni barvi	8,00
Majica, ženska (S–XXL), v ciklamni in svetlo zeleni barvi	9,50
Majica, moška z ovratnikom (XL), modra	12,00
Majica, moška brez ovratnika (L, XL), temno modra, svetlo modra	9,50
Pulover	20,00
Brezrokavnik	21,00
Brezrokavnik »Svetovni dan čebel«	38,00
Jakna	48,00
Kapica s ščitnikom »Slovensko je biti čebelar«	4,80
Nahrbtnik	25,00
Nogavice	3,00
RAZNO	
Brisača »Slovensko je biti čebelar« – velika (rumena, oranžna)	18,00
Brisača »Slovensko je biti čebelar« – mala (rumena, oranžna)	9,00
Žig čebelica	10,00
Obesek Kranjska sivka	2,50
Tatoo Kranjska sivka (100 kosov v paketu)	13,00
Miselna igra – spomin	4,60
Koledar o vzreji matic	4,00
Slikovni satniki – osnovni komplet (10 satov)	67,50
Slikovni satniki – nadgradnja (5 satov)	33,00

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 6. 2015 do 20. 7. 2015

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice \pm kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	-1,9	ni medilo
Ribniško Pohorje	18,1	hoja
Lendava	-2,8	ni medilo
Bled	2,1	lipa
Koper, Dekani	-1,9	ni medilo
Logaška planota, Menišija	12	hoja
Bela krajina, Poljanska gora	1,6	lipa, kostanj
Bistriško Pohorje	7,5	hoja
Vransko, Prebold	-4,7	ni medilo
Mašun	7,5	hoja
Metlika	2,4	lipa, kostanj
Slovenska Bistrica, Oplotnica	9,1	kostanj
Travna gora	15,2	hoja
Zreško Pohorje	0,7	ni medilo
Goričko, Dankovci	-2,1	ni medilo
Laško, Malič	2,4	lipa, kostanj
Loška dolina, Kozarišče	14	hoja
Kočevski rog	16,8	hoja
Kostrivnica, Lahomno	-1,5	ni medilo
Kozjak, Kapla	6,1	hoja

Krim, Iška vas	7,8	hoja
Ptuj, Haloze	-0,4	ni medilo
Dolenjske Toplice	6,4	hoja
Krško, Sevniško	-3,1	ni medilo
Kanalsko, Tolminsko	3,7	lipa
Stojna	6,7	hoja
Vrhnika, Borovnica	-1,5	ni medilo
Žužemberk	7,9	lipa
Krim-Kurešček	-0,1	ni medilo
Hrušica	17,1	hoja, lipa
Slovenske gorice, Lenart	1,5	lipa, kostanj
Ruško Pohorje	13,2	hoja, lipa, kostanj
Šentjernej, Gorjanci	-1,4	ni medilo
Braslovče	4	lipa, kostanj
Brežice	-4,3	ni medilo
Lovrenško Pohorje	0,9	hoja
Idrijsko	12,2	hoja
Gornji Grad	15,1	hoja
Ilirska Bistrica	0	ni medilo
Kobansko na Kozjaku	4,5	hoja
Gorjanci, Kostanjevica na Krki	1,3	lipa, kostanj
Kranjska Gora	10	smreka
Ljutomer	-0,6	ni medilo
Podčetrtek	-4	ni medilo

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 7. 2015 do 20. 8. 2015

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice \pm kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	-3,5	ni medilo
Ribniško Pohorje	-4,3	ni medilo
Lendava	0,4	jesensko cvetje
Bled	-12	ni medilo
Koper, Dekani	-4,1	ni medilo
Logaška planota, Menišija	-2,8	ni medilo
Bela krajina, Poljanska gora	-3	ni medilo
Bistriško Pohorje	-5,1	ni medilo
Vransko, Prebold	-0,5	ni medilo
Mašun	-5,2	ni medilo
Metlika	-5,4	ni medilo
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-10,2	ni medilo
Travna gora	-5	ni medilo
Zreško Pohorje	-0,3	ni medilo
Goričko, Dankovci	-1,8	ni medilo
Laško, Malič	-6,2	ni medilo
Loška dolina, Kozarišče	-4,8	ni medilo
Kočevski rog	-4,7	ni medilo
Kostrivnica, Lahomno	-6,9	ni medilo

Kozjak, Kapla	-14	ni medilo
Krim, Iška vas	-1,3	ni medilo
Ptuj, Haloze	-2,6	ni medilo
Dolenjske Toplice	-8	ni medilo
Krško, Sevniško	-4,2	ni medilo
Kanalsko, Tolminsko	-2,4	ni medilo
Stojna	-4,7	ni medilo
Vrhnika, Borovnica	-4,2	ni medilo
Žužemberk	-4,6	ni medilo
Krim-Kurešček	-3,4	ni medilo
Hrušica	-6,2	ni medilo
Slovenske gorice, Lenart	-7,7	ni medilo
Ruško Pohorje	-4,3	ni medilo
Šentjernej, Gorjanci	-4,3	ni medilo
Braslovče	-9,1	ni medilo
Brežice	-6,3	ni medilo
Lovrenško Pohorje	-6,4	ni medilo
Jelovica	-7,9	ni medilo
Slovenske gorice-Korena	-2,1	ni medilo
Ilirska Bistrica	-2,3	ni medilo
Kobansko na Kozjaku	-2,8	ni medilo
Gorjanci, Kostanjevica na Krki	-2,3	ni medilo
Kranjska Gora	-8,7	ni medilo
Ljutomer	-4,2	ni medilo
Podčetrtek	-3,5	ni medilo

Približajmo otrokom čebelarjenje skozi igro.
Naj se bogata čebelarska tradicija nadaljuje z najmlajšimi.

Igralna hiška čebelnjak

ODLIČNO DARILLO ZA VAŠE NAJMLAJŠE

Hiška buri domišljijo in spodbuja ustvarjalnost

Vsebina: kompaktni valkarton, 5 sestavnih delov,
enostavno sestavljanje, komplet nalepk za barvanje
Dimenzije hiške: 105 x 76 x 117 cm

Za bralce Slovenskega čebelarja **10 %** popust.

Cena: **48** eur / cena s popustom: **43** eur

Cena ne vključuje stroškov pošiljanja.

INFORMACIJE IN NAROČILA:

✉ medium@medium.si ☎ 04 / 580 50 20
🏠 Medium d.o.o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNČICE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV

-CEDILA
-KADILNIKI
-ZAŠČITNA OPREMA
-PANJI IN OPREMA
-SATNICE
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDEJ PO
POŠTI!

PARNI
TOPILNIKI
VOŠČIN

GLUKOZNO
FRUKTOZNI
SIROP

BATUJE PE LUKOVICA
pon-pet 8:00-11:30 pon-pet 9:00-13:00
12:30-16:00 13:30-17:00
šib. 24/7/24 šib. 24/7/24

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

OSUŠIKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHA
IZDELUJEMO PANJE
AŽ Z NOTRANJIM
SMUKALNIKOM

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ IN
LR PANJEV
PANJEV

ZABOJNIKI
RAZLIČNIH
DIMENZIJ

POLNILNE
NAPRAVE ZA MED

Čebelarjem z
veljavno člarsko
izkaznico priznamo 4%
popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad 50
EUR v naši prodajalnici.

PANJI
LR 1/1 IN LR 2/3
TER POSAMEZNI DELI
LR PANJEV

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

Za člane ČZS nudimo 7% popust pri nakupu čebelarke opreme Lyson v vrednosti nad 50 EUR. Pri nakupu sladkorja v količini večji od 200 kg pa nudimo 11% popust na vso čebelarstvo opremo Lyson.

Točilo 6 kaset kombinirano za AŽ in LR, avtomatsko samoobračalno
cena: **1.510,18 €**

LR panj iz polistirena
cena: **74,50 €**

Komora za dekrystalizacijo medu 300 l, cena: **1.100,00 €**

Pogače in sladkor za krmiljenje čebel - ugodno

Satnice LR in AŽ
cena: **1,05 €**

*vse cene vsebujejo DDV

Ostalo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si
Delovni čas: pon-pet 09:00-13:00 in 16:00-19:00, sob 08:00-12:00

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med
subvencionirano
čebelarstvo opremo

MIZARSTVO KRŽE

1930

Prašički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogličični (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

PRODAM

Cvetni prah, pakiran po 5 kg, zamrznjen, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah, posušen in očiščen, tel.: 031/292 577.

Cvetni prah, prečiščen in sušen, v večjih količinah, tel.: 041/521 215.

Cvetni prah, spomladanski, sušen na zraku in v senci, ter očiščen (Bela krajina), tel.: 031/553 293.

Posušen ali sveže zamrznjen cvetni prah, večbarven (Pomurje), tel.: 040/249 323.

Odličen posušen cvetni prah (okolica Krškega), tel.: 041/236 256.

Kakovosten propolis (Bela krajina), tel.: 031/615 927.

Svež matični mleček lastne pridelave, pakiran po 40, 150 in 700 g, mogoče pošiljanje po hitri pošti (Videm pri Ptujju), tel.: 031/484 527.

Akacijev med, tel.: 070/753 096.

Akacijev in cvetlični med, pakiran po 50 kg (Ljubljana), tel.: 041/560 075.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med ter med oljne ogrščice, primeren za kremni med, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695 (po 16. uri!).

Akacijev, cvetlični in gozdni med, tel.: 02/528 11 57.

Akacijev, gozdni in hojev med, tel.: 041/403 960.

Letošnji akacijev, gozdni in lipov med, tel.: 051/385 014.

Letošnji akacijev, gozdni in hojev med, tel.: 040/470 528.

Letošnji cvetlični, akacijev in gozdni med, tel.: 070/869 248.

Letošnji cvetlični, akacijev in gozdni med, tel.: 041/891 691.

Cvetlični med, tel.: 051/225 916.

Cvetlični, akacijev in kostanjev med v sodih, večja količina, tel.: 041/385 620.

Cvetlični, akacijev, lipov in gozdni med, tel.: 041/784 775.

Cvetlični, akacijev in gozdni med, tel.: 031/651 378.

Cvetlični, akacijev in gozdni med, tel.: 041/738 017.

Letošnji cvetlični in lipov med, pakiran v nepovratni embalaži po 25 ali 30 kg (okolica Črnomlja), tel.: 041/621 306.

Cvetlični in gozdni med, tel.: 041/575 477.

Cvetlični in gozdni med, pakiran po 25 kg, tel.: 051/412 466.

Gozdni med, mogoča tudi menjava za cvetlični ali akacijev med, tel.: 041/883 744.

300 kg gozdnega medu, tel.: 041/581 444.

Letošnji gozdni med, tel.: 041/581 444.

Gozdni in kostanjev med v sodih, tel.: 070/753 113.

Večje količine letošnjega cvetličnega, akacijevnega, gozdnega in kostanjevega medu, svež matični mleček ter matice čiste krajnske sivke, vzrejene pod nadzorom KIS, tel.: 041/587 573.

Čebele na 10 AŽ-satih, s panji ali brez, tel.: 041/614 683.

Dve močni čebelji družini na LR-satju, matice so označene, panji so stari tri leta (Radohova vas), tel.: 040/838 956.

Dve zdravi in močni čebelji družini z letošnjima maticama na LR-satih (okolica Ljubljane), tel.: 041/812 057.

Zdrave čebelje družine na standardnih LR-satih, z letošnjimi novimi in označenimi maticami (Domžale), tel.: 031/553 789.

Štiri čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 051/422 415.

Osem čebeljih družin v 2/3 nakladnih panjih, s panji ali brez njih, cena po dogovoru, tel.: 051/855 070.

Devet čebeljih družin v 2/3 nakladnih panjih, tel.: 051/855 070.

Deset zdravih čebeljih družin na LR-satih (Izola), tel.: 031/830 552.

AŽ-satnike, zbite, lepljene, vrtne na šest lukenj, daljša letev smrekova, krajša pa lipova, tel.: 040/425 998.

Novo 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi trietažna, mogoča menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Novo 3-, 5-, 7- in 10-satne AŽ-panje ter LR-panje, kompletne, kakovostne, mogoča dostava v Ljubljano (Primorska), tel.: 031/323 481.

Nakladne panje z močnimi in zdravimi čebeljami družinami ter zabojnik za prevoz 10 AŽ-panjev na nastavljenih nogah, kakovostna izdelava, tel.: 031/753 345.

Dva nova 7-satna AŽ-panja, tel.: 041/532 386.

Dva trietažna panja z močnimi čebeljami družinami, tel.: 041/239 062.

Tri AŽ-panje, dva naseljena AŽ-panja in vso čebelarstvo opremo (Izola), tel.: 041/678 886.

Pet 10-satnih AŽ-panjev, v dobrem stanju (Kočevje), tel.: 031/389 605.

Petnajst 9-satnih AŽ-panjev, mogoča menjava za čebele, ter cvetlični in akacijev med, pakiran v kozarcih, tel.: 051/888 707.

TAM 130-11d za 72 panjev, atestiran, tel.: 031/357 572, 041/202 184.

Zabojnik s štirinajstimi čebeljami družinami, tel.: 041/543 323.

Tovorno vozilo TAM 130T 11, z dnem kesona, odlično ohranjeno, kabina obnovljena lani, primerno za predelavo v vozilo za prevoz čebel, tel.: 040/814 270.

Tovornjak za prevoz čebel, Mercedes 709, letnik 1991, nadgradnja za 66 panjev (54 naseljenih), atestiran, skupaj s čebeljimi družinami, tel.: 051/382 997.

Tovornjak Mercedes Actros 1840, letnik 1999, primeren za prevoz čebel, z novimi zavorami, odlično ohranjen, brezhiben, ugodno, tel.: 041/557 907.

Tovornjak Man 19342, mehanikalni sistem, registriran do konca leta 2015 (Šentrupert), tel.: 041/713 035.

Tovornjak Iveco in samostojni zabojnik z naseljenimi AŽ-panji (26 je 10-satnih, 26 pa trietažnih) ter elektronsko tehcnico, tel.: 041/538 223, 04/255 15 86.

Zabojnik za prevoz čebel za 8 panjev +2, skupaj s panji, nastavljive noge, zelo ugodno, tel.: 040/972 913.

Prikolico za prevoz 10 AŽ-panjev, atestirana, 4-satno točilo Logar na električni pogon, talnik, ometalnik, električni pastir (Ilirska Bistrica), tel.: 041/678 950.

Prikolico ITAS s 100 naseljenimi 10-satnimi AŽ-panji, točilnico, elektronsko tehcnico ter dvajset 9-satnih polovičnih AŽ-panjev, tel.: 031/787 235.

Čebeljak na prikolici s 84 naseljenimi panji, panji so stari tri leta, prikolico na zračnih blazinah (Ptuj), tel.: 041/938 529.

Premični čebeljak z nastavljenimi nogami za štirinajst 10-satnih AŽ-panjev, skupaj z vsemi naseljenimi panji (matice so označene), tel.: 041/543 323.

Lesen čebeljak za 15 čebeljih družin, rabljen (Šmartno pri Litiji), tel.: 040/602 922.

Nov potopni grelec za med, 2300 V, z nastavljivo temperaturo, tel.: 031/833 183.

Samoobračalno šestsatno točilo za med, brezhibno, z električnim motorjem in osmimi programi, tel.: 031/737 972.

Čebelarsko obleko: hlače (št. 50), suknjič in telovnik (št. 54) ter kravato, mogoča tudi menjava za manjšo številko, tel.: 041/231 633.

KUPIM

Glasilo Slovenski čebelar od leta 1898–1946, menjava vezanih številok za nevezane, tel.: 051/611 377.

Eno čebeljo družino na AŽ-satih, tel.: 041/751 819 (dopolodne).

MENJAM

Novo lipove 10-satne AŽ-panje za vosek ali kostanjev oz. hojev med, tel.: 041/822 366.

80 kg akacijevega medu za kostanjev, hojev ali smrekov med, tel.: 040/488 883.

PODARIM

Nakladne panje, tel.: 040/602 922.

Telefon: 01/361 24 28

Vzreja matic
BUKOVŠEK
– od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.
- Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni bodisi po pošti bodisi na naslovu:
Golo Brdo 19, I215 Medvode.
- Matice pošiljamo večkrat na teden.

Medikoel

INHALACIJA AEROSOLA IZ PANJA

Ponujamo sete za izvajanje inhalacijske aerosolne apiterapije iz panja, API-AEROSOL I (set z naravnim vlekrom) in API-AEROSOL II (set s prisilnim vlekrom).

KONCENTRATI ZA MEŠANJE V MED

Pri nas dobite tudi kakovostne koncentrate za mešanje v med iz ameriškega slamnika (125 g) in soka rdeče pese (125 g).

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775
info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

STONE OGRIN
1947–2015

Pretrpela nas je novica, da se je marca letos nepričakovano končala življenjska pot našega prijatelja in čebelarja Toneta Ogrina. Rodil se je 8. marca 1947. Po poklicu je bil metalurg. Poleg družine in dela je imel zelo rad tudi naravo in prav ta ga je pripeljala na Koroško Belo, kjer se je seznanil s čebelarstvom in se leta 2002 pridružil jeseniškim čebelarjem. Kot napreden čebelar je čebelaril z nakladnimi panji, ki jih je imel na Koroški Beli in pri Vrhniki. Kadar je le mogel, se je pridružil našim srečanjem, na katerih je s svojim znanjem in izkušnjami rad pomagal drugim. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje, ČD Jesenice pa mu je podelilo priznanje za zvestobo čebelarstvu.

ČD Jesenice

LOJZE HROVAT
1935–2015

Marca letos smo se na pokopališču v Kamniku poslovili od našega dolgoletnega člana Lojzeta Hrovata. Rodil se je leta 1935 v vasi Uršna sela na Dolenjskem. Član našega društva je bil vse od leta 1999. Čebelaril je z največ petimi AŽ-panji, ki jih je imel v čebelnjaku na Rudniku pri Radomljah. Rad se je udeleževal čebelarskih srečanj, občnih zborov, strokovnih predavanj, izletov in družabnih prednovoletnih srečanj. Za njegovo prizadevnost mu je ČD Domžale podelilo priznanje. Še dolgo nam bodo v prijetnem spominu ostala srečanja z njim. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Domžale,
Čebelarska družina Homec

ANTON KOTNIK
1931–2014

Anton Kotnik je z močno voljo sprejemal čudeže življenja kot darilo, kot izziv ... Pred davnimi leti mu je huda bolezen kot desetletnemu dečku vzela sluh. Pozneje so ga zaradi njegove velike sposobnosti opazovanja in zaradi prirojene ljubezni do narave prevzele čebele. Leta 1978 se je ob izdelavi bratovih panjev odločil, da bo del svojega sveta tišine posvetil tem neutrudljivim delavkam. V svoji mizarski delavnici je organiziral sestanke čebelarske družine Lukovica. Izjemno dejaven je bil med graditvijo Čebelarskega centra na Brdu in društvenega čebelnjaka, tako da je za svoje delo prejel bronasto priznanje. Prijel je tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Pokojni Anton pa je bil najsrečnejši, ko je vnuk Anže postavil v čebelnjak svoj panj, saj je vedel, da pogovori o čebelah niso bili zaman. Člani društva smo ponosni, da je bil Anton naš član.

ČD Lukovica

ANA OMAHNA
1932–2014

Ana Omahna je živela na Prevojah pri Lukovici. V svet čebel in čebelarstva je vstopila, ko je spoznala moža, zdaj sicer že pokojnega znanega čebelarja Franca Omahna. Možu je vestno pomagala pri čebelarskih opravilih. Bila je članica ČD Lukovica. Vseskozi je bila društveno dejavna, saj se je udeleževala številnih delovnih akcij, pogosto pa je skupaj z drugimi članicami skrbela tudi za pogostitve. Člani društva se Ane zelo dobro spominjamo kot vesele čebelarke, ki je marsikateri

občni zbor, delovno akcijo ali strokovno ekskurzijo popestrila z igranjem na harmoniko. Bila je polna optimizma, dobre volje in razposajenosti in prav takšno jo bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Lukovica

JULIJ KOP
1. 3. 1943-9. 8. 2014

Na pokopališču v Hočah smo se poslovili od našega prizadevnega člana Julija Kopa. Član društva je bil od leta 1999 vse do svoje prerane smrti 9. avgusta lani. Čebelaril je z 20 družinami v dveh prevoznih enotah, s katerima je svojim čebelarom omogočal pašo v širšem okolišču. V ČD je bil dejaven zlasti kot član komisije za pasišča, saj je to področje dobro poznal. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje in več društvenih priznanj. Žal je njegovo vse slabše zdravje zadnje leto pred smrtjo ustavilo te dejavnosti. Za njegove čebele smo poskrbeli njegovi prijatelji, predvsem pa vnukinja Karmen. Njegovi prijatelji in čebelarji ga bomo ohranili v lepem spominu, kot vzor marljivosti in tovarištva.

ČD Alojz Greif Hoče

MARTIN DUH
1958–2015

Aprila 2015 smo izgubili komaj 57-letnega člana našega društva Martina Duha. Za čebelarstvo ga je v zgodnji mladosti navdušil njegov tudi že pokojni oče Martin Duh st. Ob očetovi smrti Martin ml. še ni dopolnil 20 let, a je kljub svoji mladosti takrat prevzel njegovo čebelarjenje. V delo je vključeval tudi svojo družino, ki je občudovala njegovo ljubezen do čebel. Kadar je narava to dopuščala,

je imel tudi do 40 čebeljih družin. Z veseljem je razdajal svoje medene pridelke vsakemu obiskovalcu in mimoidočemu. Tudi v Vzgojnem zavodu Veržej, kjer je bil zaposlen, je v zadnjih letih postavil čebelnjak, v katerem je ob prostem času učence z mirnim delom pri čebelah navduševal za čebelarstvo. Vrsto let je bil član ČD Beltinci in ČD Veržej, zadnji dve leti pa se je pridružil ČD Črenšovci.

ČD Črenšovci

LUĐVIK VERBIČ 1929–2015

Marca letos smo se poslovili od Ludvika Verbiča. Rodil se je 25. avgusta 1929. Čebelariti je začel že v mladosti s tremi panji, večino svojega življenja pa je čebelaril z 20 do 30 čebeljimi družinami. Kar 36 let je bil blagajnik našega društva, dolga leta je bil praporščak, bil

je tudi pobudnik nakupa društvenega prapora, ves čas je bil član UO, zadnjih sedem let pa je bil član NO. Za svoje prizadevno delo je prejel odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje, za dolgoletno delo v UO pa tudi društveno zahvalno plaketo. Ludvik je čebelarjem začetnikom rad pomagal z nasveti in s čebeljimi roji. Na njegovi zadnji poti smo ga pospremili z društvenim praporom in s pesmijo Stari čebelar, zaigrano na trobento.

ČD Cerklje na Gorenjskem

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini),
ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Ometalnik za direktno ometanje

- Metlice iz konjske žime
- Pogon na 2 motorja
- Napajanje z vgrajenim akumulatorjem ali 12 V
- Že od 220,00 EUR

041/844-482

www.mojcebelnjak.si

Čebelarstva tehnična BREZZICNA

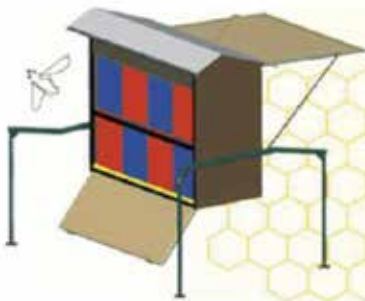
- spremljanje donosa
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev

041/844-482

- samo 85,40 EUR

www.mojcebelnjak.si

“Čebelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebelnjakov

prilagodljiva notranja stena

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

TRGOVINA

Gosposka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00

Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00

Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače
- ~med in ostale čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in ostalo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faxu ali e-pošti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebelca@amis.net

ČEBELCA

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico
ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu
čebelarstva opreme in pribora v vrednosti nad 50 EUR.

**ODKUPUJEMO
ČEBELJI VOSEK**

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

**Zaščitna oprema za
čebelarjenje**
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene satnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrič s.p., Maribor

Glasiło Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelski.czs.si/User/Login?returnUrl=/Čebelarska knjižnica **Janeza Goličnika:** vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 13. do 17. ure: 01/729 61 11, cebelskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Boštjan Kojek, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 10, bostjan.kojek@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, Nataša Klemencič Štrukelj, svetovalka specialistka za ekonomiko, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka, 01/729 61 24, zlatica.kovacevic@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Brane Borštnik, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom PEFC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7700, tiskano: 27. 8. 2015

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME ČEBELARSTVO - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

PLASTIČNA TESTNA MREŽA

PLASTIČNO OBEŠALO

PVC POSODE ZA
TOČENJE IN
SHRANJEVANJE MEDU

IZOLACIJSKA PENA

KANTICA - PITALNIK 5L

SATNIKI

ČEBELJE POGAČE

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

SATNICE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

APIS M&D®

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

apis.md@siol.net

AŽ-PANJI 10-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT
LR-STANDARD
LR 2/3

PRAŠILEC
AŽ 5-IN 7-SATNI

GRELNICI ZA
MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-
TOČILA

STANDARDNI LR-
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF - 4,8 EUR
250 g CINKANE - 2,5 EUR

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg. Po poprejšnjem dogovoru je izplačilo mogoče takoj.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
Priznana vzrejališče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo naročila.